Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Советан Министрин Советан орган | («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 81 (4522) | ЕРА, 8 июль 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадувл 1923 шера денз

Грозненски химически комбината № 133-135 болча цеха сменашта юкъа уьх шера хьаржача социалистически яхь хьалха латт В. Д. Плужникова куллалду «А» смена коллектив. Химически продукци арахецара ах шера план хенал дукха хьалха кхочуш а ю, кIаца шовь бетта кхолагIча лекана чотах къахьегаш бу смена химикаш. Шоаш доала къахьегама толамаш дина ба дьнин бовча хоалах къахьстта чIоагIа кхаь хиина дот гIоздьенна бу аппаратчикаш кх. Ткаченко, Плутников, Волков, Бугримов, вокхагIвола аппаратчик Марьенков, кхьбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа): аппаратчикаш Е. Ткаченко, В. Плутников, В. Волков, В. Бугримов, А. Марьенков.

С. ХУГАЕВА сурт.

Доттагlали вlаши гlулакхаши леладара духьа

5 июле советско-корейски договора 10 шу дизара детаь Москвав общественноста вквалкй собрани хилар.

Президиуме — КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета Председатель Г. И. Воронов, СССР Лакхехьарча Совета Председатела заместитель М. А. Ясноов, СССР Министрий Совета Председатель В. Н. Новиков, кхьбараш. Уккаа ва Советски Союзера КНДР посол Рем Тхэ Дюн, кхибола корейски ковкъостий.

Доклад вьеа СССР Министрий Совета Председатела заместитела В. Н. Новикова белгалдьаккхар Договоро шин мехка юкъера вижарашха вIаьия лелаяду гIуллакхаш дегIадоаладара керда оагIув хьайийлла хилар, шин халкъа марксизма - ленинизман пролетарски интернационализман лерда хьалаь доттагIал хьы а айхача бувзамашта дувлари дIало а чIоагIдари.

Итт шера хиннача ерригача событешта чIоагIдир оттадаь советско-корейски договор нийсен шиш ханизхьен хилар, из тIехьа тIедоагIир гуш бьаккхе гIа хилар. Гаьнарча Малхбоале машари кхерамален лоаттаяра боккха лоархIам болаш ле Договор, СССР-ан КНДР-ан юкъе массе оагIорахьа вIаши гIуллакхаш леладара йола чIоагIа лард а, вай мехкашка социализми коммунизми хьалхара чIоагIа лоархIаме да.

ХIанз вай мехка месенчик долче леношка, белгалдьаккхар В. Н. Новикова, советски наха ціаькха а дIаьлондарела корейски халкъо Къулбехьен Кореера кхьче мангий зехараш арадахара, демократически хьисане хьье вIашагIтохара лоаттабеча къовсама шоаш тIехьа хилар. Советски Союза халкъашта дег чура лов корейски халкъо керда доккхий толамаш лехар.

Ше къамел деш СССР-ерча КНДР посола Рем Тхэ Дюна белгалдаьккхар шин мехка халкъашта юкъерча традиционни доттагIаьи гIуллакхаш вIаьо чIоагIдара дегIадоаладарин боккха лоархIам болаш договор хилар. Из договор, аьлар из, КНДР-ан Советски Союзан халкъий хьаштаца мехкара синва, социалистически мехкий халкъийн империализманен колониализманен духьал, машара, кхейаш шоай лоIамь хилара, социальни прогресса тIехьа къовсам лоаттабеча дерригача халкъийн хьаштаца а мехкара да.

Посола аьлар, дахаю кортадукъен ший лоIамен хилара тIехьа, керда общество хьалра тха халкъа лоаттабеча къовсаме советски халкъа доккха материальни новкъостал а даьд, морально кхьат а лаьдад. Советски халкъо чиьтта хьалоац социализм хьалхьара гIулакха тIехьа, Къулбехьен Кореера американски империализма агрессиях лехар эраьаккдара, дахе ший лоIамен машарен вIашагIтохара тIехьа тха халкъо лоаттабу нийсхон къовсам а.

Тха, халкъо доккхал ду, аьлар оратора, Советски Союзацарча доттагIаьи гIуллакхах, укх тIехьарча шерашка шин мехка юкъера доттагIаш, вIаши лелаяду гIуллакхаш дIахо а дегIадоагIаш хилара раьза а да.

(ТАСС)

ШЕРРА ДОАРЖАДЕ ЮРТАШТА ШЕФСКИ НОВКЪОСТАЛ ДЕЛГА

Юрта боахам дегIабоалабар дерригача халкъа декхар да аьнна йола КПСС XXIV съезда указанеш кхоачаш а еш, доккха новкъостал ду Нохч-ГIалгIайчен городашта, промышленни предприятешта, гIишлошъеча организацешта, учрежденешта колхозаштен совхозаштен. 130 предприяти, организаци, учреждени а дукхьал город Грозне колхозаштен совхозаштен шефски новкъостал деча даькъа доалаш. Укх тIехьарча шерашка дукха балхаш даьд цар юрташка, нах бахача цIенош, фермашка электричество чуюллаш, кхашкарча балхашта, хьайбаш леладеча механизаци еш. КПСС горкомаша, райкомаша, юкъьанцарча партийни организацеша дукха балхаш ду колхозийн совхозийн материально - технически база чIоагIъярал юртбоахама производство дIахо дегIайоалъяри. Цар шерра дIадоалайт болхлошта, инженерно - технически балхаш дераштa, гIуллакхерча наха юрта боахам дегIабоалабара даькъера КПСС XXIV съезде хьалхашка оттадаь декхараш.

ЧIоагIа пайдана дола практически гIуллакхаш леладу подшефни боахамашка «Красный молот» завода, Грознейски ремонтно-механически завода, кхьча предприятей коллективаша. Цар новкъостал ду юртбоахама машенашта эша 'бахалаш хьеча, ишта цар хьакерга фермашта эша дьш, чона решеткаш, енкосташ, иийш, тайп-тайпара инструменташ. Металлургаша дукхача шерашта лаьрхIача программаца ду шоай подшефни боахамашта новкъостал. Из гIулакх даима шоай баргкIал лоттаду предприятей партийни профсоюзни организацеша. Доккха бернате доттагIал да «Техинский» совхоза кIелхьегамхоштен Ацетоно-бутилови завода коллективаца. «Ингушский» совхоза коллективаца «Малгобекнефть» НГДУ мехкальттахоштен, ишта дукхача кхьча предприятий, колхозий, совхозий коллективашта юкъера дар.

ХIана ялат чуяцара, е хьайбашта доакъар Iалашдара а балхаш сихденнача хана республика дукхача промышленни предприятей коллективаша шоай мукъача деношка уха а ухаш кхашкара балхаш деча лоархIаме новкъостал ду колхозаштен совхозий боахлоштен. Шадахача шоатта гийнахь Назрановски техникуи - совхоза новкъостал дир Назрановски ремонтно - гIишлошъеча участка кхьахьегамхоша. «Электроинструмент» завода болхлой «Назрановский» совхоза кхашка доакъар Iалашдеча тьинаре новкъостал деш хилар. Цу тайпара новкъостал хIара мукъача дийнахь ду промышленни предприятей, гIишлошъеча организацей, учреждений коллективаша колхозаштен совхозаштен.

ХIьта а колхозаштен совхозаштен предприятеша шефски новкъостал деча цIенхаштара кхоачамбоапареш а да. Цу даькъера керттера кхоачамбоапар да юрта деш йола новкъостал хоана уйла а ць оттаьц а ланае[?] а ла деш летадеххана тайпара деш хилар. Предприятешка уттаь шефски бувзаний планаш дукхача моттигашка хоалам болаш яц, цар тIа де лаьрхIа гIуллакхаш цар шефство лелаеча боахамий хьаштацка хьежжа яц.

Планировани нийса ца хилар а де лаьрхIа гIуллакхаш кхашта ду хьожаш тIахьожам ца хилар а бахьан доалаш деш йола новкъостал эффективни хилаш, материальни а къаьхегама а ресурсаш пхьа лостам боацаш дIаухийт комплекени хилаш механизаци. Пудуьна да цхьайолча предприятеша средстваш дIаухийттанеьа подшефни боахамашта деш йола новкъостал эффективни ца хилар.

Цу тайпарча гIулакхашта дIахо машар хила йиш яц. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома III пленуме белгалдьаккхача тайпара ерригача предприятейн организацейн коллективай декхар да юрта боахам дегIабоалабара дерригача халкъа лоаттабеча къовсама юкъе хьинаре даькъа лацар. Цхьаккха коллектив хила йиш яц хIана цу гIулакха юстаха латташ.

Промышленноста а юрта боахама а болхлой каст-каста вIашагIа а беттадуш хатабувла беза шоаш цхьан чакайоахаргIолча мероприятей хьакъевьа, цу балха программаш белгальякъа еза. Укказа дукхха да городашкарча а юрташкарча а партийни организацеех, юрта боахама Министерствах, «Скотооткорм» трестах «Грозвино» объединенех, кхьча ведомствах тийша я. Цар декхар да предприятешта а колхозаштен совхозаштен а юкъера контакташ шеръяра массанел а хьалха сарцагIбалар.

ЧIоагIа лоархIаме да шоаш цхьан де дезача балхий программа белгалйоаккхаш шефски а подшефни а коллективаша шоай тоаршам керттерча дешашта, лоархIамегIара декхараш кхоачашдара, тIабахийтар. Уж да хьайбай фермаш хьалъяри царна комплексни механизаци яри, доакъар кийчду пехаш вIаштIехьъяхар, хий диллара балхаш чакхдахар, кхыдараш саина дола дешаш. Промышленни предприятей декхар да шоай торопашка тьежжа колхозаштен совхозаштен эша запасни сатхалаш, механизаци средствааш, юрта боахама эша кхыдараш хьадара сарцагIъяхар.

Къаьстта безктохкаме декхараш да гIишлошъерашта тIалаттараш. Царех тийша да дуккхача колхозашкен совхозашкен хьалъеш латта гIишлош сихха ць яхар, ишта новкъостал де йиш я цар боахамаша шоай ихаашца хьалъю гIишлош хайнахьа ць яхара а. Къаьстта торкаи тIабакийта беза хьайбашта еш йола гIишлош шелькхалетьа ць яхара.

Ерригача городашкен районашкен отталь колхозаштен совхозаштен новкъостал дара планаш. КПСС горкомаш, райкомаш, юкъьанцара партийни организацеш декхарийла я уж планаш чакх мийта йоаз хьожаш тIахьожам лоаттбе, уж кхоачашъелга вIаштIехьданкха.

Шерра дIадоладенная республике ялат чуяцара а доакъар кийчдара а балхаш. Дукха нах эш хIана кхашка. Подмосковьерча къахьегамхой инициатива хьал а даьца, массови субботникаш дар керттерча декхарех цаI да. ХIара предприятe ахийта беза подшефни боахама новкъостал де нах.

Юрта боахам дегIабоалабар дерригача халкъа гIулакх да. Нохч-ГIалгIайчен ерригача предприятийн организацейн декхар—иза ма кхоачча колхозаштен совхозаштен новкъостал дар.

КЕРДА ЯЛАТ—ДАЬХЕН АМБАРАШКА

Гудермесски района «40 лет Октября» яхача колхоза правленен партиенон гIад а яха хоам бу. КПСС XXIV съезда решенеца дегаш айдаь болча тха боахаме къахьегархоша, кердача пятилеткана хьоалхарча шера тIайийца шоай социалистически декхараш телаше кхоачашдеш йиларах. Ялаташ кхоаараша 5 июле даьхен амбарашка тоссай гурахь дучча яIни 1210 тонн, планагIа аьрхIа хиннача 1100 тоннаие меттел. Алхха укх тIехьарча цхьан дийнахьи буси дIачуонний тIехникача ялата 700 тонн, планел совгIа дIателаш латт ялат. Печчахьалкхенга 1610 тонн кIа дохие аьнна цаха тIайийца декхар тIехьхоачашдергхе укх гаргарча деношка.

Гурахь дийна ялатaш чуяцара балхаш дина цал. Шено на 2007 гектар долча аьттан хIара гектара тIара 25 центнерал кIезигагIа доацаш кIа чуда аьнна, илаташ кхадараша тIайийца декхар кхоачашдергхиарех.

Хьайбай продуктaш ехарe паччахьалкхенга йохнарен аз шера планаш а ишттa тIехкхоачашьяьй.

Ялаташ чуяцача хьинаре къахьегарца белгалбоала комбайнераш Мечигов Вахийта, Абдулхадииов Адам, Исханов Решед. Цар хIара сенна 450 центнер ялат дард. Колхоза автомашинай водителаша Сулуев Алипашас, Бойсуев Сайд-Мохьмада, Гехоов Iиcac хIара дениен бийсанен приемни пункташка дIаьду 500 центнер ялата.

У. ОСМАЕВ, колхоза председатель.
С. СЕЛИМХАНОВ, парткома секретарь.

ХIара фермана—1,5—2 шера кхоачамхиллал доакъар

КОММУНИСТАШ доакъар Iалашдеча

Май бутт болалуш «Коминтерн» колхозе хиннача гучакьарча партийни собранe йийша а йийша тIайийцар хьайбашта доакъар духхагIа Iалашдара хоадамболаш йола мероприятеш. Цига къаьстта белгалдир доакъар Iалашдари балхаш дика вIаштIехьдаккха чакх а доахаш шин шера тоъал доакъар Iалашдена дагe из хилар.

Мероприятеш тIа дIаьздир укх шера бархI эзар тоннал кIезигагIа доацаш тIожа доакъар, пхийтта эзар тонн силос Iалашъе езаьга, витаминни люцернан хьоар доаккхилга дика ассамдаккха дIавылга.

Из тIулакх хиза кхоачашдарах тийша хургда колхоза хьайбаш леладераша - тIайийца декхараш кхоачашделга а. ХIанта уж доккхий да. Шера 550 тонн дулх, 215 тонн тха докха лош дениад цар. ХIара Iеттагара 2600 килограмм шура яккха а шот 1400 тонн паччахьалкхента йохна а лаьрхIаь.

Доакъар Iалашдара шерра къовсам а боаржабаь хIанзле дукха дика гIуллакхаш карагIдаьннад боахама юкъьанцарча партийни организацешта, мугIарерча коммунисташта, берригача къахьегамхошта.

Белгалъаь мероприятеш цу сахьате доакъар Iалашдеча бригадашка, звенушка дIа-а кхачийта. хIанз цатайдаш уж кхоачаш мишта ю хьожаш тIахьожам лоаттабу колхоза парткомо.

Доакъар Iалашдеш коммунисташа Зыртов Георги Ташахманов Iумарен кулгалдаш шин звено я боахаме. Цу звеношка болх беш бола нах из гIулакх юкхьанца деэтта бац. Царна санаи эшаш йола техника. Нарядаш йоаца система юкъе а йоалаь Iалашдаьча доакъара дуккхалгеи дикалгеи хьежжа къахьегамах алапи телла вIаштIехьдаьккхаd колхозе. Цу гIулакхо цаьха балхацара безам сов-баккхараа совгIа къахьегама овсарле а дика айю.

Укх деношка доакъар Iалашдеча хьинаре къахьегаш итт коммунист ва. Уж ба йол хьоккхача, ергIаш деча, хьайбаш Iаттара доаккаргдолча моттигашка из хьагIадачи тайп - тайпара балхаш деш. Бакъахьа тах хIаьча да уж къаьстта партийни группа вIашагIтехо хилар а. Цанна кулгалдеш ва коммунист Гордейчук Виктор. Цу группа шоай балха керттерча моттиге лоаттаду социалистически яхь боаржаяра, хьалха латтарий опыти цар доаха толамаш дIатойтара. тIайийца декхараш кхоачашдара тIахьожам лоаттабара дешаш. Цу партийни группа коммунисташа доакъар Iалашдеча зиза кхоачашду шоай авангардни декхар.

ХIанз силос кийчьеш ба шоллагIча комплексни бригаде доакъар Iалашдеш бареш. Дика лелаю шоай агрегаташ механизатораша Погорелов Анатоле, Гайрбеков Мохьмада, трактористаша Иллезер Виктора, Сотаалов Михаила. Сийна масса йол я ца еш сихха кIоагашка йохийт ин. С. Магомедовен Н. Канарнина. Доакъар хьатIоаш йиь затомашна я. Царна юкъе хьоккаме къахьегаш ва коммунист Скрыпник Иван. Дениа кхай тIара кIоаг болча 40 тоннага дIакхоачеш сийна масса хьатIаоз цо.

Буш хьакха дьанна кхаш аха цу сахьате трактораш йохийт. Цига дIаюергъя шоалагIа юв культураш.

ХIанзле 580 гектара тIара люцерна цхьарна хьекха баьннаб бригаде. Цигара хьагулъаьча ерригача аьлах тонн яй, хьа дакъа ергIаш дах латт.

Механизатораша салоIача хана царна юкъе политически, а культурни а мероприятеш чакхъяха лаьрхIад партийни группа.

Деньа хана наь болх беш болча моттиге бIайха кхача хьатIакхуь. Цул тIехьагIа политинформатора, колхоза керттерча экономиста Деревянко Геннадеа вай мехка а дIаэзол дехьа а хиннача событеех хоам бу механизаторашка. Ше дуцар даш производства эффективность лакхъяра, шоай коллектива вахарца дувзаь хьттув бoал цунна. Колхоза бригадай, звеньий балхацара фактеш йоагIйоагIача метте хье а на хIараяар къахьегама овсаре лакхъеш, хIамах кхом беш хьалхашка латта декхар дика довзаш из кхоачашдара тIегIертта къовсам лоттабеш хилара тIахьехаш хуй политинформатора къамаьла.

Дика отталаь укказа доакъар Iалашдерий балхеира материальни безам совбаккхара гIулакх а. Норма тIехкхоачашьечарна дениа 30 процент тIахкет алапи. Овсаре къахьег колхоза шоллагIча комплексни бригада доакъар Iалашдечар а. Цар дика кхегаду сийна йолаш вIашка дакхе доакъар дуккха дикагIа долга. хIаьта цу тайпара дика доакъар шортта хуле хьайбай продуктивность сиха лаккхургйа.

Колхоза парткомо доакъар Iалашдечарна юкъе шерра агитмассови болх боаржабаь. Цу наха юкъе дIайхача партийни дешашца кхетама болх беш пхиь политинформатори ийс агитатори ва. Каст-каста хул кхай тIа балхе боахама парткома секретарь Н. А. Юшков, юкъьанцарча партийни организацей секретараш Н. И. Ерошкин, Н. В. Кузьмин. Цу гIулакхо а кхьха хьинар айду, шоай балхаш уж, даима дош хургболе уйла кар чу йоссуарна.

Йол Iалашъеча звеношка дения былленаш арахеш. Цар тIа гуш социалистически декхараш кхоачашдарах, хьалха латтарий толамех. ДикагIбараш бовгалбохеш къахьегама сийлен байрахкаш айю. Колхозин мехкотерхачи тIара дIаяхлен «Хьайбашта — шортта доакъар» яха рубрика.

Доакъар Iалашдечарна юкъе колхоза коммунисташа беш организаторски массово - политически балхах доккха беркат даьннад — ше да тIайийцар кхоачашдеш хьайбоагIа боахама коллектив.

Лоашача хана 1290 гектара тIара люцерна, 800 гектара тIара гуралъ дийна рожь, хьийола баьцаш хьенка а чуйна а баьннаб колхозахой. 1 июль хьатIакхоачача планах йсагIар 4100 тонн йотча 3500 тонн йол дIаоттаяьй, тикаш цар 1400 тонн я. КIоагашка аллай сийначa масса 3500 тонн. Дика вIаштIехьдаьккха лелаяду махкере доакъар — сенаж кийчъелга а. Цу тайпара доакъар 1500 тонн кийчхаьд укказа, доцаш да 200 тонн витаминни хьоар а.

Укх деношца кхы а шоай балха темпаш лакхъ къахьег коминтерновцаша. Шоаш дения доцй кхоачашдара дерригa хьйнар сарцагIдьаьккхад цар.

Е. ФАРНИЕВА, КПСС Шалковской района секретара.

С у х а л б е!

Ялат чуяцарна цхьана доакъар Iалашдеш а ба юртбоахама къахьегамхой. Ялат чуяцилга дIадаьча доакъар Iалашделга керттера гIулакх лоархIаш кIезига колхозаши совхозаши ю республике.

Доакъар кийчдара болх вIаштIехьбаккхарах лаьна дукха хIамаш хьаIомале мегаргдолаш я шортта шоашта доакъар Iалашдаь Шелковской района «Коминтерн», «Красный пахарь», «Путь к коммунизму» яха колхозаш. ХIаьта уж санна боахамаш да кхьча районашка а. Ерригe дIалаьрхIача йол кийчъяра план 1971 шера 5 июле 52 процент кхоачашьяьй Шелковской районе. Республика кхьна районашкарчул дукхагIа хул из. 1200 тонн витаминни хьоар кийчде лелача хIанзале 850 тонн кийчдаьа из, е 71 процент, хIаьта 2304 тонн — сенаж.

Ерригача республике дIадехача шера хиначул дикагIа да доакъар Iалашдара гIулакхаш. Бакъда, укх тIехьарча кIиргаIа болх тоалуш дукха хувцадейне вIаша-м дац. Кийчде лелачун пхелагIа дакъа мара доакъар Iалашдаьлаш Ачхой-Мартана, МалгIабика, Грозненски районашка. ХIаьта цхьайолча районашка хала а кийчдаьлац доакъар.

Ялх эзар совгIа тонн сенаж ехлай Сунженски района боахамашка. ХIаьта йол Iалашъяра гIулакх геттара воча хьале да укказа. Планах 23,3 эзар тонн кийчъе езача 2209 тонн мара кийчьяьлац, вешта аьлча — 9 процент. Ишттa да цу района боахамашка беза хьоар кийчдара гIулакхаш а.

Да лелалургболаш дац уж балхаш Урус-Мартана района боахамашка а. Йол кийчъяра план 23 процент мара кхоачашъяьлац, баьций витаминни хьоар доаккилга — 24 процент.

Ялат хьоккхача санна кIира дика лелача денах, сахьатех пайда эца беза доакъар Iалашдеча а. ХIара ферме шортта дика доакъар хургдолаш вIаштIехьбаккха беза болх.

1971 ШЕРА 5 ИЮЛЕ ЙОЛ ХЬАККХАРЕН ДОАКЪАР КИЙЧДАРЕН СВОДКА

(Планеца нийсалча процентех)

Районаш	Йол	Хьоар	Йол, пхьаь, силос кийчдар тоннаш
1. Ачхой-Мартана	20	84	[illegible]
2. Ведане	1	—	—
3. Грозненски	21	30	2406
4. Гудермесски	50	30	184
5. МалгIабика	20	—	4428
6. Надтеречни	25	—	280
7. Назрани	12	—	1222
8. Наурски	42	53	2651
9. Ножай-Юрта	6	—	712
10. Советски	—	—	—
11. Сунженски	9	20	6004
12. Урус-Мартана	33	24	80
13. Шаройн	35	20	180
13. Шелковски	52	71	2304
г. Грозный	21	—	—
Республике гIоале	28	40	21871
1970 шера 6 июле хиннар	28	44	—
Юртбоахама Министерства колхозаш совхозаш	28	41	20831
«Скотооткорм» совхозаш	23	25	849
«Грозвино» объединени	48	—	—
Консервни боахамий объединени	29	21	280

КХАШКАРА ХОАМАШ

РЕСПУБЛИКА кхашка сихденнад ялаташ чуяцара балхаш. Укх бетта пхелагIча дийнахь республике хьекха баьннаб 45 эзар гектар мукх. Цунах 30 гектар аьрда чакх а баьккхаб.

Дика лел ялаташ чуяцара болх Шелковской а Наурски а районашка.

Шелковской района колхозашка лелаеча турахь дучча 14,5 эзар гектар ялатах 8,2 эзар гектар хьекха даьннад.

Ялат дика хьийкъад Сунженски, Ачхой-Мартана, Надтеречни районий боахамашка а. Ерригача республике касарах улл 15 эзар гектара тIара хьекха кIа, мукх. Масала, Грозненски районерча 11 эзар гектара тIара хьекхача ялатах 6097 гектар мара аьрда даьннадац.

ХIана кхашка болх бераштa кхалхашка латта керттера декхар да сиха а ца дойташ а ялаташ чуяцар.

НОЖАЙ - ЮРТА района дукхача колхозашка укх шера йоагIача тайпара йоахо ю хьайбашта кхоачамболлаш доакъар Iалашдара. Йожа доакъар Iалашдарал совгIа боккха торкам тIабохийт укказа йоша доллаше а кийчдаь доакъар дIаоттадара. Цу тайпара дукхача хана ший хикал эша ца йолийташ йола сенаж дукхагIа кийчъе тIерт уж. Из доакъар дукхагIа Iалашдара геттара чIоагIа сарцагIбаьннаб А. Шерипова цIерагIча колхоза кхаш леладераш. Цунухьа хIанзале 360 тонн сенаж кийчъе аьттув баьннаб цар. 350 тоннага хIанхоачаш Iалашьяй йол.

. . .

АЬТТУВ болаш денош хьатIаоттеше а шоай комбайнаш ялата кхашка а ахийта хIана чуйнна ялат чуяцаш ба Наурски района «Победа» яхача колхоза механизатораш. ХIанзале 178 гектара тIара кьалха хьекха касарах Iобиала мукх аьрда баьннаб уж. Ялаташ хьокхача а уш сардача а кхычарна хьокхам телаш къахьег комбайнераша Н. А. Селе, Н. Е. Моргунова. Дениа шоай нормаш тIехкхоачашъяр совгIа ялат ца доалеш цIена чуяц цар.

Кхашка аьрда ялат ца доалеш цу сахьате хьетта хIаьзара кхоачамболлаш транспорт хьожалый совхоза хирекие. Из болх бечарна юкъе белгала къахьегаш ба водителаш Еремеев Владимир Назарович, Демин Иван Андреевич.

Хьалхе белгал а ць хIана шерра пайда эн наьха балхацара моральни материальни безам совбаккхара йолча мероприятех. Цу дерригe боахама кхаш леладерий дьинар дения совдувлийт.

. . .

КЪОНА яле а Советски района Кирова цIерагIча колхозе дика йойзаш я дукха ха йоацаш тхьамка лелале йоласина комсомолка Курашева Туиша.

ЧIоагIа кхаи хьинари тIалахийта кхееш йолча цу культура эшиш хола гIулакх дика довзаш я из хIана. Цулухьа боахама зикагIболча тхьамка лелалераша цхьана хIанзле тхьамка дегIадоагIача кхай тIа шоалагIа овсардаь хьинай колхозо. ХIана бIарг сийрдабоаккхаш хола я цун участок. Хьагучех хьуахьам дика хургболаш ба. Цулухьа ший участкера хьалха лаьрхIар 4 центнер мара ца хиннача 7 центнер тхьамка хоаха дага я Туиша.

КЕРТТЕРДАР—НАХАЦАРА БУВЗАМ ЧІОАГІБАР

Надтеречни района партийни организацеш, КПСС ХХIV съезда сецамаш кховчаш а, цкъ ма йоргІа чІоагІду нахаца ший бувзам, эргІойох къахьегамхошта коммунистически кхетам балара формаши методаши.

Партийни комитеташа юкъйоаччарча партийни организацешен ше дарра Іомаду нахаца хетарашка дІадехкараш, пайда эц цар опытах.

Идейни кхетам балар творчески процесс я. Бахача цкъа деррига тайпанта шоай аьнахи ергІола цкъьхашка способаш леташ я тха партийни организацеш доши. Цкъа хьахинча, а хІаца дийна традици я хинна дІаьтта кулгалду кадраш къахьегамхоша беча политически балха дукхагІа кхетадара формА йола «Ленински ераш».

Укх шера керттера теркам тІабахийтаб КПСС ХХIV съезда материалаш къахьегамхошта дІайовзийтара, дезалах бераштен кхетам балара проблемашта, 1971 шерара республика халкъа боахама планаш бюджета 1971 — 1975 шерашкахьа йола КПСС ХХIV съезда Директиваш дІайовзийтара. Боккха политически болх бир, района партийни советски организацешка Советашка деча хоржамашта кийчо яра я.

«Ленински ераш» дакъа лаьцийтар духьа пропагандан агитацеи отдело къаьсттача путевкаш гІа промышленни предприятешка, совхозашка ухийт районера деррига кулгалду болхлой, уж ба КПСС райкома бюро членаш, райисполкома членаш, райсовета депутаташ, РОМВД начальник, районо заведующи, прокурор, райвоенком, ВЛКСМ райкома секретараш, КПСС райкома ерригача отделий заведующеш, больница керттера лор, райпо председатель, кхыбараш.

Цу цкъан дийнахь уж хул производственни участкашка, школашка, ...шка, болхача нах гІулакхаш деча предприятешка, бахача нахьа цІеношка. Цига бахача хана болх мишта леа хьож уж, нахаца вІашагІбетталу, кхетама болх бу.

25 февралe Горагорск поселке района къахьегамхоша социалистически декхараш кхочашдара итогех лаьца доклад йир КПСС райкома секретара нов. И. Д. Дашкаева.

Лекци е доклад чакхъьйначул тІехьагІа беседаш йолалу. Советско-партийни активо, къахьегамхой хеттарашта жопаш тел, цар предложенешкеи жалобашкеи ладугІ. Дукхача наха юкъе хилача кулгалхошта дикагІа довза моттигера гІулакхаш, кхьа дагардараш, хІаьта къахьегамхоша хоам бу районера нахарах лаьца, шоай къахьегамен юкъарча гІулакхах юкъек шоаш лоацачо дахьа чакхахьалхтей наькъаш мах бе Іомалу уж. Боахамга бІарг лацца хоаш, нахара опыт йоккха йолаш ба тха нах. МугІарерча къахьегамхоша дІа-хьа къамал деча хана еча замечанеш а, маьлхера предложени йоаллаш хул, кхьметтел капиталовложенеш кийсагІа дІа-йоха хьожалг, лаьттах, техниках пайда дикагІа эцар еанна йола общественни проблемаш къоастара а наьрьеаьл дош йола.

25 марта Мекен-Юрта вІашагІкхийттача хана болхлоша дийцар совхоза болхлошта лерттІа медицински гІулакх долга вІаштІехьдаьккхара, улицашка электрически сердал ца хилара, улицаш воча дьал тІа хилараx, дуух, бахьдараш ийде йаш хургйолаш комиссонаш тика йиллараx, кхыдарех. Цу дерригача хаттарашта цитта жоп делар. Кулгалхой дІабьхкачул тІехьагІа специалистий группа кхийтар совхозе уж деррига дешаш таха. ЧІоагІа лоархІаме да кулгалхой цкъа хиннача юртира уза жалобаш тетара кІаангауж хилар.

Парте райкомо болхлоша, интеллигенце тела маьлера ерргга предложенеш вІашагІтох, дукха дешаш райкома бюрошка, пленумашка, райсовета исполкома заседанешка дуац. Цитта дийцар, масала, укх тайпара дешаш: Калаусски 8 шера школ (директор Якубов Сайд-Іали) детсадар школе буфет а кІ, берашта бе бІайха кхача а бац, яьна. Из райкома бюро дийцачул тІехьагІа ОРС-а начальника нов. Л. Гадиева шийна дІатІалаьцар 1971 шера 1 сентябрь хьатІакхачалехьа школе хийчбеш бІайха кхача а болаш буфет юллилга. Районе бахача нахa гІулаккаш ао дош хиларех дола дош март бетта исполкоме дийцар. Цига вІашагІеттабешкача хана хьегучадьхар кхуш боагІараш беча балха тІара кхоачамбоацараш. Цигта дагадахар кхьоача болхлой къахьегам мишта вІаштІехьбаьккхаб хьожалга. Из дош 1971 шера 31 марта КПСС райкома пленуме дийцар. «Цигта беча кхетама балхах а из тоабара де дезарех» доклад йир района прокурора нов. Р. Борщигова.

Райисполкома сессо дийцар «Майсабльный», «Надтеречный» совхозашка, Лакха-Новре, Конева хуторе водопроводаш яхарахи къахьегамхошта тайп-тайпара гІулакхаш дикагІа дараки дола дош.

Къахьегамхоша кхачтунта ладугІ кулгалхоша, малла лоадамбоацаш дале а теркалду вІаштІехьдоаш хІамаш, наьнъостал ду бокъонца творчески къахьегара, коммунистически быт чІоагІъяра эш хьалаш вІаштІехьдаха.

«Надтеречный» совхоза болхлошта, медицински болхлошта, хьехархошта, пенсионерашта хьалхашка къамаьлаш даьд 32 кулгалдеча беллачо. Цар докладий темаш бе-бе я: «КПСС ХХIV съезда балха итогаш вай декхараш», «Советски халкъа ваьара материальни культурни боарам лакхбалар» кхыраш.

ВІашагІкхетале хьалхагІа кошка а укаш беседаш яьй кулгалхоша. Шоай дагардараш паргІата дувц йиш йолаш йолча цу беседашка совхоза болхлой дитта-байнеб кулгалхоша. Школаш сихагІа хьалъьа яцана ярг ца хилар белгалдаьккхар юрташкарча наха, тикай, райбольница, культурно-массове болх ца лелаш дилирах дийцар.

Райбольнице хІара порядок оттаьй. Ца хаддаш мелараx балхара дІаваьккхай керттерча лора заместитель нов. С. М. Яшуркаев.

Къахьегамхоша яина ерригa предложенеши сигналаши цу сахьате теркал а йий, сиха церех де дезар ду. Тханийга школаш йостеньхараш балхаш тІа дІаийсбара проблема цІенхашта ший теркама кІал лаьций районни халкъа образованре отдели. Цитта лоархІамен иза болаши хул партийни дош.

Дукхьал совхозашка, поселкашка КПСС райкома бюрон райисполкомен членаша къахьегамхой тІаийбу делош оттадаьд. Къаьстта лоархІаме да из кхетаннаро балхаш сахденнача хана.

Цу вІашагІкхетарашкен къахьегамхой баххача дІа а укаш кулгалхоша уж тІанйбечен хана къахьегамхоша деча хаттарий маІа по хьахьоа, цар хьашташ ца мерденнад, общественни гІулакхий йоакхо эш хилар. Цитта дувц къахьегама материальни моральни стимулаш юкъехкахьарах, фермашка халача балханта механизаци ярах, кий дотеча установкаех пайда дикагІа ярах, сезонни болхлошта, къаьстта а цхалнаха. Іаи замалакь бе балх хилийтарех дола дошаш а.

Лоацца аьлча, къахьегамхоша вІашагІбеттабаларо кулгалхой дукхахача хІамашта дуктІабоах, кхочашбоацараш дІадахара аьттув болашагІа дола наькъаш ладе нокъьостал ду. ХІара вІашагІкхетара итогаш ю пропагандан агитацеи отделе, цига хаст-каста дагадуьл тхо ца болх дикагІа вІаштІехьбаккхара дергдолчоа.

Наха юкъе беча идеологически балха кьахара доагІар кулгалдеча нахрашкара дукхагІа хьа а дехаш, парте райкомо йоакхо ю цар политически дешара. Районе вІашагІоаллай районни партийно боахама актива теоретически семинар, халкъа боахама университет. Каст-каста ю Іилма-теоретически экономически конференцеш.

Къахьегамхошта марксистско-ленински кхетам балареи цу дакъе кулгалхой лоархІам лакхберa дешаш дийцад районни партийни актива собраре, юкъьйнарча партийни организацей партийни собранешка.

Цхьабакъда, идеологически балха кердача декхарашка диллача кІакхчуа тІехьагІа де дезаш дукха хІамаш да тха производствени плак кхочашьяра сацна, коллективашка политически болх тоабара я, хІара кулгалхочо де дезар да деррига ниэ коллектива къахьегам дикагІа вІаштІехьбаккхара, социалистически яхь шерагІа йоахчоаро шоай граждански декхар дизза кхетадергдолча уйлаца болхлойн гІулакхара наги хьалхе баря тІабахийтар.

Партийни актива, ерригача общественноста теркам тІабераьбьб дувен Уіа эггара толашагІа йола общественни строй коммунизм бахьан лоаттабечa къовсама йахь хьнцир айдара.

Р. МУРТАЕВ,
КПСС Надтеречни района пропагандан-агитацен отдела заведующи.

НоккагІча мотылетка хьалхарча шера тІаийца социалистически декхараш хана хьалха кхочашдаpa тІагІертта къовсам лоаттабу Нохч-ГІалгІай хІама... [illegible] ... Ал шера хиав хана ... кхочаш я... ... 31 тонн тайп-тайпара ... ... Уж къахьегама толамаш доахача дика болх бераш белгалбаьлла ба аппаратчик М. Бурсагов, аппаратчико гІоигча А. Смирнова, Д. Булгучева, кхыбараш. Цар шоай сменаш нормаш 125—130 процент кхоачашъя.

СУРТА ТІА: аппаратчика гІоигча А. Смирнова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Боахама кхашка

Ха йоа цо вы алат хьохаш ба тха совхоза механизатораш а. 2362 гектар да тха боахама гурахь дийна алат. Из дьмзе болебалалеьда совхоза ерригача отделенешка, бригадашка алат чуэцера оттадь планаш дІа а йахийташ собранеш чакхьяхар. Цига дийцар кьалха алат чуэцаш хиннача кхоачамбоацарех. Уж кхы ца лийтара мероприятеш вІаштІехьъяза оттадир, дерригa алат итт-цхийтта дийнахь доа а ца дош чуэца социалистически декхараш тІаийцар механизатораша. ХІаьта белгалдир механизаторий балхецара материальни моральни безам совбаккхара гІулакхаш а.

Алат сихагІон дикагІон чуэцара шерра ма йоаржалъй механизатораште юкъе. Яхьа итогаш хІара дийнахь ю. ХІаьта шоай нормаш кхоачаш а ош дениа йола задани 120—130 процент тІехдоахачоаэчa комбайнерашта премиш лу. Яхьа нотравьменачун сийнр совхозе контора хьалашка ЦІа байракх ейи.

Шийтта комбайнаца кІанзаш 584 гектарe тІара хьоекари ардари къовст. Къаьста а долаш мукх чуийцаб боахама механизатораша. ХІара гектарa тІара юкъера лоархІача чуэцар 28 центнер мукх ба. ХІанзалца цхьа шу хиннадец боахаме казал мукха хьуакхам чуийца.

Къаьстта дика хьахьег мукх чуэцача комбайнераше Сейдулаов Іолас, Шамаев Іумарa, Джанаров Кьамилe, Халидов Хьасанa, кхычар. Дийнахь 8,5 гектар хьакха бозача 15—16 гектарa тІара мукх кьоих цар. ХІаьта яхье баьнича комбайнерашта юкъе кьалла латт Шамаев Іумар.

ХІанз кІа хьакха доладьд боахаме. ХІара гектарa тІара 23 — 25 центнер чудаь.

Боккха теркам тІабохийт боахаме гурахь дийна алаташ чуэцешаь а доккара лаьрхІа шозлагІа юь культураш дІаера. Цитта, хьокта мукх, кІа оарача комбайнашта тІехьадиса че цу сахьата прессованн е ю, боахама фермашта юкъе аргІаьцца хьалдет. ХІаьта чу мукъедаьннача лаьтта, кІонз кхашкара болх бера торо болча хана эзна цкъа минут ца йоавш оахам а дийа шозагІа ю культураш дІаоа механизатораша. Из болх толамца чакхбоахке трактористаш Л. Дингиева, С. Садоева, кхычар. **В. СМИРНОВ,**
Ачлой - Мартана района «Самашкинский» совхозо партком секретарь.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ВАГОНАШ ХАННАХЬА ЮЙОАССАЕ ЕЗА

Нохч - ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама комитет хьежача гучадьннад Карабулак яхача разьезда наькъашка йиллачул тІех за йоакхаш «Грознефть» объединение материально - технически снабжене администрацегІа ма мукъ тІабола вагонаш латташ хилар.

Масала, 1970 шера йиллача норман тІех латташ вагонашка 5268 сахьат доадир. Юкъьера лоархІама дІоаь хиног нормаг 4 сахьат долча 36,8 сахьата латтар.

Укх шера кхи дикагІа тоаленхадиц гІулакх. Йиллача хана тІех лаьттай бь бетта 328 вагон. Январь бетта юкъьерa лоархІача вагоно йиллача хала тІех ца йоассаеш лаьтта ха 12,9 сахьат хилар, февралe — 12,7 сахьат, марте — 16,4 сахьат, апреле — 66 сахьат хилар. Йиллача хана тІех ца йоассаеш вагонаш лоаттадах начахъьалехкене дикна де даьд. Йиллача хенал тІех Іо ца йоассаеш вагонаш лоаттарах предприятешка 12360 сом гІох даьккхар.

Нохч - ГІалгІай АССР мехкаьтта промышленность дегІайоагІаш хиларца, мехкаьтта доакхаш бурув тоадеш ду балхеш дукхагІа дешт диларие дуэзадаш дукхагІа тІакхуь утаматтала, лоабат, турбаш, гІишлошдъю материалаш. Бакъда, «Грознефть» объединене ший подъездной наькъашка, вагонаш дІавлара средствашка, вагонаш сихагІа йоассаяра хьлаяза аргйоаш обустройстваши ерриспособлениешци Іазашъяра де деза гІулакхаш дац. АрендагІа пайда эцаш бола подъездной никъ захарийн хайд тІа ба. База территори тайп-тайпарча хІамашца хьалйкхьа, шаьрьказа я. Оидахьа муш дІакхуьйача техникана болх бе хала я. Йолаш йолча муш тІабоаттараш тІерайоттахьехьараш средстваех латтара во пайда эц. Грузчикашa кхь сменагІа болх бергболаш гІулакх вІаштІехьдаьккхадац.

«Грознефть» объединене кулгалхоша арадаьхад Карабулак разьезде вагонаш сайца латтагалoaдараx дола приказаш, белгалдаьхад де деза гІулакхаш, бакъда МТС Карабулакски база директора нов. Дотмурзиева кхочашдаьдац уж.

Балха тІехь доккха гІалаташ дулаьтто финансаш хаьлахь дІвахийтадаш нов. Дотмурзиева 1970 шера 22 июле бехка тІара дІаьаьхххар, хІаьта 1970 шера 29 октябре кІеккашта ваговор а еш юкъеттар.

Техника гучадаьлар ца бала баьгул тІехьагІа а йоа. Дотмурзиева бола тоабь ца хилар. Ший декъераш вІалле бехктокхаме ца хеташ кхоачашду из, ца балхаш долаш болхлой къахьегама дисциплина тьлай. Болх мишта бу тоакхаш хиннача дийнахь грузовикий дежурни бригада балла тІа ийар, вагонаш йоассайр ини бульдозериста, хлотика, укха дукхача грузчиков.

1968 шера дена вагонаш шоай хеннахьа йоассалта вІаштІехьдаккхара бехктокхаме волча «Грознефть» объединене материально - технически снабжене отдела начальника нов. Арнольдова. Карабулак разъезде вагонаш сайца латтара бахьенаш ийна лоаздаю е латташ долча гІулакхех кулгалхоште формальци доклидаш ярна кхоачам а бец, гІулакх вІаштІехьдаьккхадац.

Цунца хьена гІулакх тезкача гучадьхьар учреждене кхоачамбоацараш шоай хеннахьа хІадьвачес де оттадь хиння гІулакхайн кхоачашхьечон беза коллеги вагонаш шоай хеннахьа Іейоассалугйолаш хиния хилар.

— Уж белгалдаьла кхоачамбоацараш дІадоахаргa тІадаллад «Грознефть» объединене начальника нов. В. Б. Назарова.

«Агитатора блокнота» аргІанара номер

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандеи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» аргІанаро номер араьннай.

«КПСС ХХIV съезда решенешвахаре» яхача рубрикана кІала я парте обкома шротбохьана отдела заведующи заместителя Н. В. Плеекина яхьа «ХІара фермана — шортта доакъар» яха статья.

Агитацеи гоэал дакъьарa хеттьаь я «Агитатораште М. И. Калинина дахь хьехамаш» яха исторически Іилмай кандидата Н. Кацена яйчъаь материал.

Номер тІа я «Иван Андросов— хилин» яха В. Павлова корреспонденция а. «Дунеи карта хьалхашка» яхача рубрикана кІала я исторически Іилмай кандидата В. Иорданске яйчъаь «Африка: 1971 шу» яхеи Э. Чепорова яхьа «США: ІІаьхий болчарна налогаш яка бац» яхеи статьяш.

«Письмош, хоамаш, заметкаш» яхача рубрика чулаьцай «Къахьегама ветерани слет», «Ша лоргарий конкурс», «Агитбригадай выступленеш» яха материалаш.

Идеологически болхлошта пайъьостала йолча массеи материала хенатехай блокнота тІа.

Керда специалисташ

Шерагара шерага дукхагІа хул Грозненски локомотивни депо баштa-дина гоазал йола специалисташ. Укх деношка Орджоникидзевски машиностроительни техникума Грозненски филиал дикиаа тІехдикен чаккъьаьккхар Грозненски тепловозаникаша. Шоай болх бешиехь техникум дика чакхе лаьккхадь дипломашта защита йир ткъаь сарго. Техникум къаьстта дика чаккъьаьккхар тепловозий машинисташа ни Саркисова, Янтуганова, Щербакова, Лугански машинистий гІоигча Нида, Агиьяна, слесарашa Малева, Голипенкос, кхычар.

Болх бешиехь а цар техникум толамца чакхъьяьккхарах Грозненски депо начальника приказех царна баркал а оалаш ... вачоа премеш еннай.

Г. АНОХОВ.

КОНСТРУКЦИ ЭРГАЯЬККХАЧА

Каталитически крекинга установкаш фоца Іалашъяра цахадбаш болх беш я трубовоздуходувкаш. Машенайка боаегІача боарамагІа болх байтара 1—2 атмосфер давлени йолча фе носкъостала скольжене подшипникашка дІаухийт машендьтта. Смазка яьчул тІехьагІа приемни ... юхадоагІа из. Цига юхадоагІача хана вала тІера арахьа Іо я ухаш эзза доэра дукха машендьтта. Цу гІулакха дукхи йало йир рационализатораша, изобретателаша. Лабиринтови уплотненей конструкци хувцара йола рационализаторски предложени кийч а я производствана юкъейиххар.

Лабиринтови уплотненей гІозарашта гІайлий даккха лоархІар цу предложенех. Из болх чІоагІа хали хоалахе бар. Цудухьа пиллькикa ноакъостала доаккхар гІоздраштa доакхла гІайлий. Вох духовкай болх лерттІа дІабахийтара шера 3—5-за даккха дезаш хулар гІозараштa доакхка вІайлий. Цунца дуззадана цхьонха рационализаторски предложени елар Новогрозненски механдьтта чакхдоахача заводa рационализатораша. Из бахьан долаш эзза Іоухаш довш хинна машендьтта доавдодоацаш гІулакх де вІаштІехьдьлар, ремонт цу еш шозза дукхагІа бeда бе эшар трубоьох духодувкаш. Цу мероприяте шера пачахьалкхенна беш бола пайда 2800 сом да.

СИГНАЛИЗАЦЕ РЕЛЕЙНИ СХЕМА ХУВЦАР

Вознесенски газ чакхдоахача завода рационализатораши сигнализаце проектни релейни схема метта реле импульски сигнализаце (РИС) схема оттаа лоархІар. Схема вІашагІа я елла завода лабораторешка тоекай. Нахахь технологически режим тодза деттиа кийсьелча цу схема тІа хоам бу сердалонца а зоннаца я. Из схема чІоагІа аттен теташен я. Цо шера пачахьалкхенна 1600 сом пайда бу.

В. ДЕШЕВОВА,
Нохч - ГІалгІай информацеи пропагандеи Іилма - технически ЦІен йоккхагІйола инженер.

ФУ ДИЙЦАР ЦИФРАША

СОВЕТСКИ СОЮЗА ЭКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛАХ СТАТИСТИКО ЯЬ ЗАМЕТКАШ

Лев ВОЛОДАРСКИЙ,
профессор, СССР ЦСУ начальника хьалхара заместитель.

НАГ-нагахьа хабар коз тхона статистикашта, цифраш екъа материал я яхаш. ХІаьта цунна тхо цІакха раьза а хилац. ХІана? Бакъ ца доацандаь. Цифраша цкъаза чІоагІа эшоеш хьоле а тарлу, хьоа я ю — цар гІад а ккуза, бохам а боекх, ца а хьоаладу, лог ай а ду.

В. И. Ленина Іалаьмате боккха лоархІам беш хинна статистика къаьстта хержарий дакъа долчаро дІаяьный Советски Союзе. Из вахара, быта юкъаенай. Мохк деІаахар, из дІаяьаннашкаьа ахар, социалистически мехка саго шоаш бахьан долаш къахьегаши къовсам лоаттабеш йола хІеалаш кхоачаш хилар хьагайташ йола цифраш миштай хар лов хІара советски сага.

Даьсса дешаш дувцергдац вай. Массаза а далаш дар гойтаргда. СССР ЦСУ, 15 союзни советски республика хІара шера, хІара квартале дизза хоамаш карахетт халкъа боахама планаш кхочашъяра результатий хьакъехьа. Уж цифровой даннеш я, къоастам болаш ях выводаш а йолаш.

Цу деррига статистически хоамий тираж — путаш миллионаш экземпляраш. Уж деша йиш я деррига централъни, республиканск, краевой, областной газеташ тІара. Къаьсттача сборникаш тІа кепадетташ дола уж цу сахьате дІаийду. Лоацца аьлча, уж деш городашка а юрташка а бахача миллионаш болча нахa. Уж Іомаду экономисташа, плановикаша, боахамашта керте латтараша, студенташа.

Бакъду, нийсача, чІоагІа тешаме социалистически статистикага, гІолла хьехов вайна производствени сфере, сага гІулакхий лоархІамегІарча сфере къахьегаш 115 миллион мая саьи ехалеги долаш болча мехка низ мелла, СССР экономически потенциал хаддаза лакъ мишта ду. Уж ба кхь ноакъалаш латта къахьегамхой. Хьалхардар юхьанцара пятилеткаш кхочашъеча дакъа лоацаш хиннад, юкъерчо шиі къахьегама гІулакхаш тІема шерашка а тІом чакхбаьнача тІехьагІарча хана а дІадолаьд, хІаьта эггара тъолотІчо шиі къахьегама вахар дукха ца йоацаш, бархІагІа пятилетка шерашка дІадоладьд.

Цу дерригача 115 миллион саго халкъа боахама планаш, из толаме кхочашьярна вуззаена лоархІ ше, цудухьа шиі къахьегам хьакъоаш йола статистика цифраш чІоагІа теркал я ю. Уж ба-кх, уж вах ба-кх, Советски Союза экономически низ хьабераш я.

СССР экономически потенциал белгалйоал шиі цифрaш: 1970 шера промышленни производства боарам 373 миллиард сомага дІакхачар, хІаьта юртбоахама производства боарам — 87 миллиард сомага.

Вай замалахь, сийлахь-йоккхача держава экономически потенциалат дувцаме хана, эггара хьалхарча аргІанна метала лоаладьрах йола даннеш йоалаю. Тоьал доккхача дакъе из хадарах тийша я экономика деррига доалъош дегІалара торо. Ленина цхьа бахьан доацаш яьккадаь метала хІанзарча цивилизацеі лара я.

Хьалхара йолаенача пятилетка юкъе — 1930 шерацa ниедуш да из — Советски Союзе лоалалаь метала 5 миллион тоннага а дІакхьадаьдар. ХІаьта ткъо шу даьннача гІолла, дувен шоллагІча тІемо советски металлургега хала чоанаш яьйолхашеьь а. 1950 шера 27 миллион тонн совгІа болат лоаладир; 1965 шера — 91 миллион тонн, кІаьта бархІагІа пятилетка чакхйоалаш — 116 миллион тонн. Вай денош болат лоаладара гІулакха Америка ВІашагІкхийтта Штаташ мара шийл тІехъаьнйтац СССР-о (белгалдаккхаза дарглщ, чон хьадара гІулакха машарена экономически яхьа СССР океннал лехъарча шиі соперникал хьалха яьина хиларг).

ХІанз советски металлурге модернизаци реконструкци еш латт, дай-мехкее ловзол декъарчен Іилманек техникаси керда нарагІальинараш производствана къахкухьаш да. Керда домнаш, хаддаза болат хьадувтта установкаш, конвертораш, прокатни станаш — уж ерригa хІамаш проект увттаоши хьаьеши я Іилма-технически революце дІадехарашка хьежжа. Цудухьа дог тийша хила метаргда, 1975 шера, КПСС ХХIV съезда Директиваша ца дІаладь ма хиллара, СССР-е доаккха болат 142 — 150 миллион тоннага дІакхоачаргхиларах. Цул маІаш, белгалъ аьлча, укх пятилетке дукхьал дукхагІа лоаладеш дола болат а бІарчача 1950 шера хьадабьa металлаi дукхагІа хургхилар да.

Бакъ а хинна дІаттад, Іилма-технически революце замалахь, буссоацa кхьчача, халкъа боахама керриша лоакъош дегІадоладелга Іалашдер машиностроени приборостроени хилар, сага быт эргаяьккха тоаеча тІа-тІа боккхагІча лоархІаме уж хулаш хилар. ДІаяххача пятилетке СССР-е машиностроенеи металлообработкаи продукци хьаяра боарам 74 процент лакхбеннаб, цу дакъе приборостроене — шоза совгІа дукхагІа.

Укх пха шера сихдергда машиностроенни приборостроенни технически эргаяьккха тоаелга, хІаьта цо йиш хулийтаргья, масала, металла теда станокаш 1975 шера 230 — 250 эзарнеги кузнечнопрессови машенаш 60—65 эзарнеги дІахоачe. БелгалдоалаІш хІама да, числовой программи управлени а йолаш йола метала теда станокаш уккал хьалхагІа дІадахача пхе шерарчул 3,5-за дукхагІа арахецаргхилар.

Советски пачхьалкхено, Коммунистически парте Іалаьмате боккхача лоархІаме декхар лоархІаьттанцарех хьайбацкареш продукташ дукхагІа йоацнара, Ухаза Іалаьмате боккхача лоархІаме я ютрбоахама машенаши минеральни удобренеши.

1950 шера Советски Союзе хьаьхь минеральни удобренеш 5,5 миллион тонн хилар; 1965 шера — 31 миллион; 1970 — 55 миллион тонн хилар; 1975 шера 90 миллион тонн хургья уж. Долче, нІслагІча пятилетка шерашка аьхха дукхагІа хьоеш йола минеральни удобренеш дукхь совгІа эшашагІа йоацаш 30 миллион тонн, вешта хьача 1966 шера ерригa хьайрех 6-за хІана хьлаш хьина дукхагІа хургья.

1950 шера хьайир 117 эзар трактор, 1965 шера — 355 эзар, 1970 шера — 459 эзар. Кердача пхе шера планагІа 1975 шера арахеца лерхІ 575 эзар трактор, е 1950 шера, тІемо бохабь хинна боахам СССР-е юхаметгаоттабь баьнача хана, промышленносте сивачул цхьаза хІана кенал аьна дукхагІа.

Еза-йоккха индустри юрта боахама толаме дегІадахаро торо хилийтад халкъе пеладу товараш совгІа хьаде — 1928 шерацa нийсдича 1970 шера ж дукхагІа хьадаьд 27-за, хІаьта бахача наьха вІаьда сага сих лаьрхІача — 17-за.

Халкъа боахама деррига довзьош КПСС ХХIV съезда Директиваша дегІадоаладара темпаш лакхъе ларгІара малан малагІа да аьлча, из да, ука тергтарна пха шера 1980 шера Советски Союза хинар морг йола индустриальни потенциал кхьі тІа а хьаоргхилар. Цу тайпара перспектива теркал ца еш Іелурвай советски саг?

III.

Общественни производство лаьхача темпасгІа метттел, къаьстта лоархІаме йолча чІоагІача темпагІа а дегІахкувлара йола реальни торонаш гучахьа я СССР-а. Из бакъду ах бІаь шера историе СССР къамын доход шозза дукхагІа хилийтара дуг цу нийшар, промышлени продукци шозза дукхагІа хьяра — бархІ шуи ах шуи, керттера производствени фондаш шозза алсамъяхара бархІ шу.

ХІаьта доккхагІдолча капиталистически мехкашка цу зеадамболаш долча хьоккхий гІулакх мишта латт? Нийсача хьоккхамаше къахьегам хьахьоа социализма солашаш, США къамын доход шозза дукхагІа хілийтара ткъо шу нийшар, промышлении продукци шозза дукхагІа хьяра — бархІ-та, керттера производствени фондаш алсамъяхара—22 шу. Англа а царта хьежжа 31, 2 шу; 22,1 шу; 19,2 шу. Цу тайпара США, эггара чІоагІагІа дегІабенача буржуазии мехка, экономика дегІахара керттера хьокхамаш шозза лакхдара, СССР-ерчул шоззаи алхазон дукхагІа ха нийшар. ХІаьта Англе шоаааш ... — кхоза дукхагІа.

Советски Союза Коммунистически парте ХХIV съездо декхар оттадаьд кердача пятилетке (1971 —1975 шерашка) мехка экономически потенциал сиха оалдикхаза ярг ца хилар. Из дикоа дергдолиш дац халкъа вахара материальни культурни боарам дикка лакхбера. Промышлени производства юкъера боарам дукхагІа совгІа - эшашагІа боазаш 1,5-за лакхлургба.

«Мехка экономически потенциал белгалйоал промышлени производства боарамца яьнна ца Іош, юрта боахам дегІабара темпашца а. 1970 шера гуллаь хьалс 186 миллион тонн совгІа хилар, хІаьта чуийца боамби-сырец — 6,9 миллион тонн. Уж я СССР юрта боахама производство хІанзалца хьа вІаткха дІаккхачаза йола рубежаш. Кердача пятилетке юртбоахама производство айлуш дІагІергба лаьтта лелаедача сагиа, цитта хьайбай боахаме а. Дагадохийтача кхочам ба, ялата шера юкъера хьувкъяй — из продукци йоаккхагІа советски юрта юкъмоттигера декхар долаш дус — кердача пятилетке хІара шера 195 миллион тоннага дІакхоачаргхилар. Индустриальни лардa тІа оттаду дулх, шура йоахалха, фудаш гуладаьга.

IV.

Советски экономика дегІадахаро белгалегІа йола затІув я производительни низаш географически дІаийсдар. Революци хІалехьарча хІай промышленность керттерча дакъе Росс Централъни, Къулбехьарча, Къилбаседа - Малхбузехьарча районашка дегІаихай. Малхбоаленни Къилбаседени Іалаьмате дукхача Русъехе хайра пайда ийилабац. Советски Іаьдал латтача шерашка овлахгара дена хулашенна производительни низаш дІанийсдара географи. Советски сага ІайгІулакхара оттадьд Малхбоален, Къилбаседен, мезаа хьача районий Іалаьмате дукхе Іалаца дувкъаш. Аьлча кхоачам ба хІана промышленноста лоархІаме доккъош Казахстане, Узбекистане, Таджикистане, Киргизе, Туркмене, Закавказье ерригача республикашка хилар. Ерригa хиийтта а союзни республикaш индустриальни а хинна дІаэттад. Социалистически принципагІа промышленность дІаийсьера торо хулийт Іалаьмате дукхача Іалама рузкъаех биззагІа пайда эца а дукхача къамех латтача Советски пачахьалкхен деррига халкъеш экономически социальни гІулакхашта сийна тоадаларо йоакъостал де я. Из да КПСС ленински къамий политика кхочашъеш хилар.

Мехка экономика хаддаза дегІаахара чІоагІъхадара халкъа боахама керттера фондаш хаддаза алсамьяханзе кердаяханзе ергьда. Хьалдеш капитальни гІерсаш доалаш мехка цхьа наІ а хакъа, цкъа наІ а район ца Советски Союза. НІслагІча пятилетка шерашка халкъа боахамга дІайохийта капитальни вложенеш 500 миллиард сом гарга, е укха хьалхагІа дІадахача пха шерарчул шоваткъа процент хІана яп аьна дукхагІа хургья. Цитта кул из къамай доходашка потреблене фонд накоплене фондаа сихагІа йокка хулча хьалашка.

Советски Союза экономически потенциал чІоагІъяр самовель яц. Из я советски нахьа ваьара хьал чІоагІа толленнек культурни боарам лакхеи хургa Іалашдеш йола средство. Халкъа вахара хьал цул тІа а дика тоалар — кердача пятилетка керттера декхар. Іалаьмате йоккха социальни программа оттадаьй алаьи лакхдаргера дІайолахь нисеш тІагохарга кхачаваца. Мехка оборони низ чІоагІбар — лоархІамечен Советски пачахьалкхено яла аргІоацачен йоалхоне цаІ, дунен халкъашта юкъе хІана латтача хьаламца мала аргІолаш ца из. Цу дакъе деш дола балхаш советски нахьа малрушача къахьегама хІамаи тІа ца байтара тІабер забь ба. ХІаьта экономически потенциал чІоагІагІа ца хул, советски нах дукагІа тоал, махьа къахьега, шоай мехка экономика дегІаккхула, шоай вахара хьал тоада шоаша йиш хургхиларах.

Со дІаволаяьнача дацаца чакхдалийта безам ба со сай духьар: цифраша, цигахьа сатаа хІаравача тергаоаш ели уж дуле, нІаьвцаш. Мехка деррига рузкъаш хьекхоллара цар дац вола деннатса сага хьаыр хІамаш дог ураеттадеш бола боакхаш низ бедда царех.

СССР халкъа боахам дегІабоалабере шерачча из шера кхыа бІуьболийташ йолча, КПСС ХХIV съезда кхоабалъмча устанавкаш шерла творчески низ чуйсанбод советски халкъа.

Шоана хаьга хьад, бохкха материальни низ а хинна из дІаеттаргхиларах. Из хьад хиннад, да а, хург а ла Советски Социалистически Республикай Союза экономически потенциал дІаха чІоагІьера дегІайоалерах хоаланбоалаш долаш ца гІулакх.

(АПН).

«СЕРДАЛО»
2-ча оагІув, 8 июль, 1971 шу.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъергья

КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ ЛАКХЪЯРА НАЬКЪАШ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш е ер. укх пхе шера халкъа боадам дегIабоалабарах йолча КПСС XXIV съезда Директиваш белгалъяь, къахьегама овсарле лакхъяра тешаш деррига доалкъоша 50 процента боарамс тIанйцай, вешта аьлча хIанз бараш миссел мара кхы дукхагIа къахьегараш а боацаш мехка халкъа боадама продукци 1,5-зза дукхагIа яккха.

Селлара доккха дехкар кхоачадеча керттера дакъа лаца деаш да мехкдаьтта чаккдоахилген мехкдаьтта химин а шкъейоалеш дола промышленноста лорд доархIалуш дола доакъош.

Парте съезда Директиваш аьрхIар мехкдаьтта чаккдоалачеп мехкдаьтта химен дакъе къахьегама овсарле 1,5-зза лакхъе, цу цхьан хана мехкдаьтта чаккдоахача промышленноста продукци 1,5-зза, мехкдаьтта химически яр — 1,7-зза дукхагIа якха.

В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чаккдоахача завода къахьегамхоша, бархIагIча пятилетка заданеш йиза кхоачаш а яь, доккхача хьинарца дIабоалабир нйслагIча пхе шера планаш кхоачашъяра болх. ХIаьта массаза а саина завода коллективана кхаьлха латт коммунисташ. Парте XXIV съезд шийн болх чакхбаьккха вьнначул тIехьагIа, коммунисташ вIашагIкхийтар планаш кхоачашъяра гIулакхаш малагIча хьал гIа да дуаном пхе шера программа кхоачаш тIаккхоачаш елга Iалашдаре торонашка къажен аьнна. Цу собране решени йир заводской пятилетка ханал хьалхи кхоачашъелга Iалашдара завода коллектива деррига творчески низаш оарцагIдаккх, производства чура резерваш ма могга дукхагIа пайда эца шерра социалистически эль йоарже, аьнна. Партийни форме белгалдаьхача керттерча декхарех цаI да къахьегама овсарле ма могга лакхъелга Iалашдар. Къахьегама овсарле лакхъергйола резерваш заводе йолаш я. Эшар кхы хIана дац царех нийса, кIоаргга, массе овгIорахьара пайда эцар мара.

МалагIаш я тха эвоалера торонаш, хIаьта аьрхIача тайпара заводе къахьегама овсарле лакхъяра укх пхе шера оаха пайда эша лерхIараш царех малагIаш я?

Эгтара хьалха белгалдаккха доагIа, хIанз чакхбаккха кийте беш чакхбоаккхаш бола бола хьалхагIа оттаяь хиниа мероприятеш дIахо чакхъяхара беш хилар. ХIанзе юкъейнхьача разработкай ерригача комплексо йиш хилийтар укх шера хьалхарча бIь бетта 190 сег балхара мукъабаккха а цу цхьан хана производства боарам 6,2 процент лакхбе а.

Къахьегама овсарле лаккхьелга Iалашде йиш я е керда объекташ хьалъяра чотах, е болх беш бараш кхы тIа а на кхетийташ производства объемаш алсамъяхара чотах, е балха боахна болхлой кIелнгбара чотах.

Царех тIеххьара ши лостам тIанйраб В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чаккдоахача заводе. Укх пхе шера цига керда объекташ хьалъе лерхIаш. Цулухьа оттаьй болх беш йолча объекташта реконструкци яра программа.

Технологически установкай балха яьча анализо хьахьекхар, царех дукха ираш оборудовани, аппаратура шоай низага хьежжа мукъ тIаболаш ца хилар. Царех цхьабраша берригa низ тIабахийта бу болх. цхьаврий юкс бус низ. ХIаьта, нагахь саина уж, яготтигаь оалаш йола моттигаш шерйича, вешта аьлча низ болашагIа йола аппараташ оттайча къаенкараш дIа а яьха балха овсарле лаккхагIа йола несосеш оттайча арахецаш йола продукци еррига а лаьрхIача алсамъяьккха йиш хургья. Дика дукхIааовикхаргвоцаш дола масал доаладеш балгалъяккха могаргья цхьара мехкдаьтта чаккдоахача установкаш цаI. Даьча лоархIамегIа гучаделар, керттерча ректификационни колонна чакадувлийта мехкдаьтта кIезига хилар, найнна йоадал низ кхоачамбоацаш хилар.

Реконструкци яьй: низ болашагIа йола лийш, шораллен лакхален йоккхагIйола колонна оттаяй. Цу хана къамача насосашта меттел балха овсарле лакха йола насосаш оттаяьй, йоаххал тела аппаратура кхы а IотIатехай. Чаккхьяхача ерригача мероприятеш йиш хилийтер установка балха овсарле шозза лакхъе. Установка низ алсамбаккхара хьалхара этап я из.

ДIахо кхоачашъе аьрхIад шоллагIа этап: кхы тIа а керда продуктопроводаш яхка, бедала парке цкьадола балхаш де, керда колонна дIахо вIоагIье.

Керттерча дашъе. укх шера дIайолаен 1972 шера чакхьяккхен лаьрхIа йола балхий шоллагIа этап кхоачашъяро йиш хулийтаргья юкхьанна хинначунца нийсйича кхоазза совгIа къахьегама овсарле лакхъе.

Болх беш йолча производствашка болхлой кхы IотIа ца а кхетийташ продукци алсамъяккхапа яр ца хиларах йола партен правительстваи указанеш кхоачаш а еш, завода коллективо накхьиккха оттаяь массеха мероприяти я.

Завода парафинови производстве фильтр-прессовани яр чIоагIа хела процесс я. Болх беш я массеха фильтрпресс. Царех хIаранена 500 гаргга металлически Iовкъа а цхьа мотр совгIа сома я 95—100 килограмм еза а болаш, Iовкъошта тIатоx фильтраци еш йоар материал-бельтинг. Фильтр вIашагIйоллача хана Iовкъаш вIаххе вIашкахйохк. Бола дIахо болача хана хьахул парафина продукта олг. Из цу юкъера хьадоакхаш хилча Iоакъаш шорттига дIа-юке е тетте, поккай Iетташ хьадоакх олг. Из де чIоагIа хала да, цу тIа а помещене чу лакха температура а хилча. Тха рационализатораш дIайхача хинд олг хьадоаккхаргдолаш керда схема кийчъяй. Цу гIулакха Iовкъий конструкци кIезигдукха кийчай. гIатохаш йола материал кердача технологенакийчъяй. ерригача процессана автоматикаи яьй. ХIона фильтр-прессовне операцешта йиаза реконструкци яра программа а оттаяй. Из чакхъяьккхача, 25—30 болхло мукъаяккха а уж болхлой ца тоъача кхача участкашка балха бахийта а йиш хургья. Деррига балхаш 1973 шера чакхдаьха лаьрхIад.

Цхьакха мероприяти. ХIана е рон йоккха к лаборатора болхлой дитот. ГIонна йола звено я из. Цудухьа уж кIезигбара торонаш лехаш я. Цу тайпарча гIулакхех цаI да, белгала аьлча, лаборатори тIахьожама автоматикаш яр. Цхьабакъда, аналитически приборашна во Iалашъю завод. ХIаьта а установкашка мехкдаьтта продукташ хьаухача 12 прибор оттаяьй, хIаьта укх пхе шера ерриге оттаергъяраш продукце дикал къовстаеш йола 150 совгIа тайп-тайпара подбораш я. ТIаккха 20 совгIа лаборантеш мукъабаха я цу тайпара къахьегама овсарле 1 процент гаргга лакхъе а йиш хургья.

ГIонна йола болхлой цхьаькха звено—ремонтний персонал. Заводерча берригача болхлошта юкъе тоъал дукха ба уж. Цудухьа завода къахьегамхой творчески уйла ремонтна гIулакх а цу тайпара ремонтни персонала къахьегам кIезигагIа дIаухийтаргболаш йола гIулакх а дикагIа вIаштIехьдаккхара тIаерзаь я. Из проблема малагIча накъкхашца къоастеш я дIахьокха йиш я завода коксови производствера ши масал а доаладаь. Оттаьча технологенIа уралаттича кубашка дIачухен бедал, цул тIехьагIа цу кIал форсункашка гIолла гуччакьара цIи а йоагаеш йIоахъя. Температури сов лакха хиларах пхон тIера аьшк доаг, тIаккха ва ца хийнача дарглоаш хул. Цу тайпарча практикагIа дукха шераш хьалхагIа дена еш хьайнагIа ремонт. Куба пхох Iойоаккхар, тIаккха из цIи йоагача моттиго чукхетар. Металл цу чура кьадаккхара ерригa нийша йохаеьар, тIаккха кубана ремонт яьнначул тIехьагIа уж шеэр юкхьшица деш юкаметтаоттас езаш хулар. Специалистий группа, ремонта ерригача технологега цIаькка а хьажа а хьежа, керда порядок могайнр. Куба хьалхашкахьарча оагIона кийча кокс чура хьанйбош мок йоалл. Из моттиг яр специалисташа теркъаьяр а. Цар предложени елар пхо доалла металл кIегилгаш йоахаш телеи лохе тоночни пространстве Iочу ца кхувсаш. Мукъ чура хьарабоахача мома цу гIоала къаьстача лебедкаца хьаярадахеи. Цу чу гIоала дIачутала аьлар керда листаш. Ремонт яра болх цу тайпара вIаштIехьбаьккхача хьалъетта тоночни пространство юха Iойохас езац. кубана ремонт еш йоаю ха кIезигу, материалаш дхом, кIезигагIа къахьега йиш хулийт. Уж деррига хIаьнаш бахьан долаш кокс дукхагIа боаикх, ремонташ ю персонал кIезигагIа эшаш кул. Укх шера юкъейккъай ремонт яра на технолога, хIаьта хьатIадоагIача шера доха ерригача кокски кубашта керда нийсъяьца технологигIа ергъя ремонт. На мероприяти хьалхарах шера хургйола экономически эффект 200 эзар сом я.

ШоллагIа масал. Коксовни хула юнъ чакхьилар — продукт йоккхара шелъяра. Дукха шераш хьалхагIа йоаш еш хьайогIаш я из тха дана укх порядкагIа: тоагIа чу летаь форсункаш а йолию цини саьата бокъаьбу кокс, цул тIехьагIа форсункаш дIайоаиэ, тIаккха куба чу 3—4 сахьати Iы чуахь, тIаккха — вIашагIъядаь хийя Iын. Цу тайпарча процессе куб сихха балха юкъера йола — 30—40 балха цикл чакхъяьнначул тIехьагIа ремонт е езаш хул цунна.

Коксови кубий балха яьча анализо, тха яр саниа йолча предприятей опыт Iомадаро дагадохийтар цу тайпара порядок хувцаш яр ца хилар. Цу хана гучадаьлар, цIерана йIоахьеш хилча куба металл чIоагIа доагалеш а, хIаьта вIашагIъядаьча хиеш Iанарцен шелъяро аппарата корпуса чу температура низ сов чIоагIа чукъоала а лийа из толхаеш а хилар. Керда технологи могайяр: телха форсункаш йоича хана йоакъаярен шелъярен болх 2 сахьата бе, хIаьта цул тIехьагIа дIахо шелъелга, дкь сахьата, Iарица кхоачашде. Йоаеш йола хе дукха совгIа-ашашгIа йоацаш ше хиниар миссел я, цхьабакъда, цун эффект дикка йоаккхагIа я. Куб юкъера лаьрхIача 80 цикл, хьалхарчул шозза дукхагIа, ла могаш хилар. Из керда технологи йIаьхача хана цхьан кубе тоххай. Опыто ше ма дарра бакъдир кокс бокъабарен шелбарен режим чIоагIа пайдане хилар.

ХIанa керда технологически инструкцеш оттаеш я, укх шера дeна кердача технологегIа болх беш хургья ерригa кубаш.

Из мероприяти чакхьяккхаро йиш хулийтаргья тоъал дукха ремонтни персонал балхара мукъаклийта, кокс дукхагIа баха, цу тайпара къахьегама овсарле лаккхе. Иштта я, долшин аьлча, къахьегама овсарле лакхъяра заданеш кхоачашъелга Iалашдергдола йоккхагIа йола мероприятеш.

Производства могаргIча участке къахьегама овсарле лакхъе йиш хулийташ йола дукха предложенеш ух рационализатораша изобретателашкен. Хьинар долаш йолча нахьа цу эскаре укх шера хьалхарча алх бетта 400 совгIа предложени еннй, хIаьта царех 800 эзар совгIа сома экономически эффект енна йола 380 гаргга предложени вIенале е юкъейнхьай.

Р. МАРТИРОСОВ,
В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чаккдоахача завода керттера технолог.

СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ— НАЬХА КХЕТАМ ЧУ

Цхьан юкъа хула кампани саина дита йиш йолаш гIулакх дац КПСС XXIV съезда решенеш наха дIайоазийтар, уж кхоачашъяра коллектив оарцагIъиккхар. Пхе шера советски наха бе безаш бола кинъ ба исторически хоарIам болча документаша хьахьекхар. Цудухьа шийн дуккхача ха на дола декхар лерхI совхоза партийни организаце парте XXIV съезда решенеш хIара болхлочоа дIайоазийтар, уж кхоачашъяра доаттабеча къовсама шийн моттиг ьалаиа цунна новкъостал дар.

Цудухьа цу решенешта пропаганда яра гIулакх цIаоалда лааьгI ца далийтарал совгIа дацм керда формаши методаши юкъе а кхуадаш чакхдаккха дага а тха парторганизаци.

Из болх вIаболабир оаха съезд кулча денопке в. Цунна хетаь оаха тхоай ерригача производственни участкашка лача митингашка, собранешка шоай керда торонаш юаца, гучаяха. царех пайда оца болабелар тха къахьегамхой. Цу хана оттаь мероприятеш кхоачашъеча 800 сага дакъа доаз хIанз. Наьха предложенеш юкъе а цкувлаш кердача декхарашка кьежжа тхоай экономика хIара дакъа дегIадоаладара перспективни планаш оттаьй оаха, социалистически декхараш тIанйцад. Тха парторганизацо, хIаьта хIара коммуниста декхар — уж кхоачашдара нах на хьалдош оарцагIбахав, творчество, инициатива айдр. Цу хакъо хIара нехо парторганизацешка собранеш чакхьъхай, цул тIехьагIа ерригача совхоза юкъара партсобрани хиннай. Цига белгалдаьд партгрупнаша, цехови парторганизацешта съезда материалий чулоацам наьха кхетам чу бужабара ше мел дезар.

ХIаьта а наха юкъе съезда материалий гомах дош ала вола сах ше вIоаргга кхеташ. материалаш йоазаш. ше дуцачоа къахьегамхой теркам тIаоза хоаш хила вера. Цу гIулакха а уйла ю оаха. Политпросвещене дешабагIараша цига Iомаю уж. Цул совгIа КПСС райкоме каст-каста кулача семинарашка дакъа лоацаш хул тха пропагандисташ, агитатораш, политинформаторашОаха оахош а ю царца инструкцешна совещанеш а, семинараш а. ХIаьта хIара коммуниста съездо декхар тIа ма дилланий материалаш дика аха хоаш а шийца болх беча наха уж дIайоазийташ а хила везаш.

Из декхар дерттIа кхоачашдош барахи дукха ба тхона юкъе. Болгашкакха лой электросварщик Хашагульгов Iалихан. Уста аххача тайпара коммуниста вакъ хIабахьа гIертащ ва из. Кхашка, бригадашка шийн балха гIулакха дIа-хьа ваххаца метте мукъа минот нийсъелча болх...

ла партийни дош чIоагIа хургдолча тайпара. Ди дIалахийташ норма 150—180 процент кхоачаш па еш. Хьалха латта производственник ва Iалихан. СийлахДоска тIа хоалл цун сурт. Иштта хила а воагIа коммунист.

Иштта шийн цIи дIахаэийта ва тха механизатор Кодзоев Хожахьмед а. Дукхача хана лена лакха хьувкъамаш кхедарах хIалайна ва ца къона коммунист. Цунна мо кIиниа, мукха Iунал де хоаш механизатор вац кхоалагIча отделене. Цудухьа цун звеного дIаленнад уж деррига нхаш. Хона тоаленна латт уж хIанз 30 центнерага дIакхачийта уйла йолаш ва из шийн хIара гектара тIара чудахьа лаат.

Иштта къахьегаш, шийн коллективо сий деш волча цо аьнна агитаторски дош чIоагIа, шиа болаш. тешаме да наха. Цо ше беседаш ец теркам тIабохийт алатий хьувкъам айбара съезда даьча соцамаш тIа.

Вайнахьа хозача, шийн новкъостша кхетабергболча меттала пропаганда ю цу документашта уж тIазцаш съезда делегат йолаш дакъа лоацаш хиннача тха нIй лeвача доярка Социалистический Къахьегама Турпала Барахоева Лемкас. Хьайбаш леладераша юкъе из болх бер Лемка я. Зехьа доац цо оала дош. Лер ют цо, наьха кер чу къахьегама сийг детабу. Ах шу дика чакхдаьккхар тха хьайбаш леладораша. Шура йоххара задани — 100 процент, хIаьта дулха — 105, тхана план 109 процент кхоачашъяьй.

Съезда решенешта пропаганда еча хана уж вахарца ца йийзача ергьаш. Царех хетте шоай боахама хьаь торонаш, резерваш юац тха политинформаторашa, агитатораша, кхоачамбоацараш дIалахара маьъаш наха гIорт. Иштта из кхетама болх вIаштIехьбаккха дарца белгалбаьнарех ба совхоза гIишлой участка прораб Шадыков Махьмад, болхлой комитета председатель Абиев Махьмад-Башир (дукха ха йоацаш Къахьегама Шеча байракха орден а елар цунна), Ацтий Юрганарча отделене бухгалтер Газиев Султан, кхыбараш.

ХIанз тха совхозе уж материалаш наха дIайоазийташ берригаш а 100 агитатор, 20 политинформатор, 15 лектор ва. ХIаьта из аьхача тайпара цу гIулакха кхетарбисац кхыбола коммунисташ е. Цар керттера партийни порученеш я из.

Укх деношка дахтаи чура доладелча дукхагIа бола агитмассови болх кхаш лeладеращта юкъе беш хургa тхо. Из дош хуцаш партсобрани аьар оаха укх деношка.

Съезда хьийзача наьха тIа тхоай боххан барахь низ кхоачарга тха, совхоза 90 коммуниста.

М. КАРТОЕВ,
Назсовхорча «Назрановский» совхоза парткоме секретарь.

МОСКВА. Портдацкарен йистошкарен хьи цIендаш хи тIа гIоале лелача мехкдаьтта-цукхаш гулъерга фу макет—СССР халкъа боазама каргIдаьнарий выставкерча «СССР транспорте» яхача хIалхьоана экспозице кордарех цаI. Цу тайпарча хи тIа гIоалаш лалача дьерхико» сиэьтъ юкъера лаьрхIача хи тIара хьегулъергья 3—4 тонн мехкдаьтта, цаIи ахи тонн кухкий.

Н. КУЛЕШОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТОРГ

Цун наьха тIа коммунистически къахьегама ударника значок йоаж: «Старогрозненски» НГДУ Старогрозненски автотранспортни конторa инженерно-технически болхлошта юкъе цхьаи механикага А. И. Хамидовга мара ейнаш сона из. Цудухьа са белар ба цу аьсалча, доггIенача коммунистах дуаца.

Нохч-ГIалгIайче оаха боалдача нахах хьаваьнна ва Александр Иванович Хамидов. Хамидов нахлгам кхетадеш ва хий, хIаьта цIи дахь цIи ерий хилар — цу миштта нийсденнад, аьнна металлургда газет дешарыв-та.

ТIом хиннача халача хана денах къаьста дисача ерий меттал пхьа дош а ца хеаш вола вIамнга вIаьна Северо-Казахстански областерча Ново-Никольски детдоне нийсеннав.

Дам нанен доацаш дола бераш дIалаздеча комиссе фуй хьацIи, фамили аьнна даьча хаттара шийга фу йоах ца хоаш вола вIаьна вIалхара хьал а хьона жон ца луш Iийнав.

ТIаккха кIай халаташ дувхача царна юкъерча цхьанне аьнна-дар:

— «Чудеки Iама йисте неаци эскар дохадьча Александр Невски сий деш Александр аьнна цIии. ерригача Руcса пачхаь хиннача Иван Грозне сийна Иванна цаI аьнна дахь цIии. хIаьта Кавказера хьеаьхина хилорагIа Хамидов фамили лургья хьй цунна. Иштта хилар цунах Александр Иванович».

Детдоме ше ванна диача беранца хьоашал тессар Сашас. Дукха ха аналехьа Iомабир ерий мотт. 7 шу даьлча школа доаца волавелар, хIаьта Сашe дика а дешар.

Цунна къаьстта дукха оалар верстаках боадмоврагIа боаладача, кор, иштта гой, аьнна детдоаш долча слесарни мастерска хула къахьегама урокаш.

Къаьна, геттара тишъенна полуторка яха машен яр детдома цу хана. Из лехкаш вар Иван кхаи юкъерча хапара цхьа сaг. Цунна каст-каста уIа а гIойя къамаьл деш хулар машен дукха оаа кIаьни. ЗIамигча Саший дика Ваноцара доттагIал дидаьна. тIехьа чIоагIлуш дар. ХIаьта кIезигча ондаваьнначух тIехьагIа дукхагIа йола мукъа ха полутоорна латтача гараже йоаккхар цо, машена даьтта хьоахаш а иштта кхыдар деш а шофера новкъостал деш. Цига барахъа бIех а дийя чуоагIача Сашийгa нанас каст-каста барт беттар.

7 класс а яьккха дикка вовкха хинначул тIехьагIа Саша машен дукха оаш волга хоача детдома диреке шоферий курсе деша вахийтар. Правах дьанйначул тIехьагIа гIишлойъеча объекташка материалаш тIаккхухьаш Къилбаседа Казахстане гIоала дукха машен хийлнер Александр Иванович.

1956 шера КПСС Сопелански райкоме парте мугIараша дIа а лйца коммунист хилар Хамидовх.

«Старогрознефть» НГДУ автотранспортни конторе из балха веиа 10 шу совгIа ха я. Хьинаре къахьегарах, шийн болх дика хьарах, иштта техникана дика доал ларах дукха ха аладехьа роадествеа чIоагIа везавелар из.

Дика автомобилист хиларo практически болх хьаь совгIа дерттIа дийша а хила веза аьна кетаб вар Александр Иванович. Сайрийна балхах мукъа волча хиш автомобилиста учебникаш тIа хьежаш вагIаш хулар из. Зехьа довнар хьийгакъа. Дукха ха яллехьа пачхьалкхен Нохч-ГIалгIай автотранспорт комиссе шофера цхьоалагIа класс елар цунна.

Из вIамнга хетаьш вола Хамидов, вIамнга та дегIа гIерташ саина, хIана ха гIерташ вар. Махачкалински автодорожни техникуме механика говзал Iомае заочни отделение деша вахар из. 1969 шера пачхьалкхен комиссе техника - механика говзал кароарваирах диплом делар Александр Ивановича.

Техникум чакхьаьккхачул тIехьагIа предприяте кулгалхоша автоколонна смени механикала балха хьожаир, хIаьта уж дехьe а балалзар. Шийн балхагIа дика доарХIаьу воа. Хамидов.

Старогрозненски транспортни кай коллективе из болх бе воладелча деш коммунисташа массехаза шоай партийни бюро чIоанала хержав из. ХIаьта автоколонна коммунисташа хIана кхоалагIа вов. Хамидой шоай цеховой юкъйааицарча организаце секретарла хержав. ХIаьта укхаль партийни балха чIоагIа дегIа а веаа из.

Шо болх дика бу Хамидова, новкъосташкара доагIар дертIа хьадех, ваха фу эш хьож ремонташкашца - даиш производствени а политическа темех лаьца беседаш ю. Иштта гIо ду цо агIIанарча беседашта кийчъича къоначa новкъостащта а.

Партийни организаци дегIаара гIулакх а дицдаи вац партийни кулгалхо. Коммунистически къахьегама ударникий, дикагIа болча производственни болх а беш дешарий чотах чIоагIа дегIаенай партийни организаци укх тIеххьарча хана. Дукха ха йоацаш парте хьайнцарех ба шоферашь Дантаев Сайдаши, Горбачев Юрий, Столяров Павел, кхыбараш.

Укх шера хьалхарча пхе бетта плана 107,7 процент кхоачашъяьй Старогрозненски автотранспортни контора коллективо. Мехкдаьтта лохаршта, нефтенишашта, гIишлошъераша план совгIа дIабихаб 7500 тонн мукъ, 10,2 процент дегIаенай къахьегама овсарле, иштта мукъ дIа мел кхалхарга дIаладар 3,1 процент лохдарна кхадаь 34500 сом пачхьалкхен ахча. Уж толамаш доаьча дакха даьха лаьар поа. Хамидов парторганизаце секретарь волча автоколонна коллективо. Пятилетка хьалхара шу къахьегама доаьхий толамаш а доахаи чакхдаккхара къоастаI дIабелабаь Старогрозненски нефтиникашна. Цар инициатива раьлхина хьалаьацaй вoлонне коммунистаща а берригача автомобилисташа а.

А. ТИЩЕНКО.

БАРКАЛ АЛА ДОГ ДОАГIА

ДIадахача шера лаьтта леладара культура лаха хиларах Ерригсоюзна алхе цоалагIа моттиги ахчан премен хьожайир Шоьла района Ленина цIерагIча колхоза. Бoдкъонца бoла лаьттан дай шоаш хиларах тарра хIара гектарах биэза пайда эш, техника хьожаме лелаю. Болх чакхбаьлча техника маьлха а догIа а кIаьг хургйолаш колхозхоша шоай низаца хьадир техникаш латтач тIа кхоалле а йолаш дехха кон.

— Тха механизаторашa иштта йолхе яр бахьан долаш капитальни ремонт ца еш масехк шера болх бу тракторашa, комбайнашa, кхыйолча юртболхама машенашa, — аьлар колхоза балха опыт Iомас даха тхо дeлаш тракторни бригада бригадира Нагамирзоев Абае. — ХIаьта болх сиха болча хана-м сахьташа гаина болх бу цар.

— Миштта вIаштIехь дал шун, механизаторий, техникага иштта болх байта? — хаьттар соцарча новкъостаwа бригадирага.

— ХIара механизатора тIачIоагIеяь я шо-шийн машен. Дийла цхьан машена тIа болх бечa сага дикагIа ховш шун «сомалаш», хоа малагIа оатхал маца хувда ез.

ДIахо цо дийцар шоай механизаторий говзал дн тIехьо лакхлуш хилар. Iаи замалахь болх кIезигaгIа болча хана цар говзал совъяккхара хьелл курсаш. Цу курсашка Iомаду Iилман а техника а кердалараш. Цу гIулакха торо хулийт болх нийса дIабахьа.

Из дика гIулакх хьалаца а, тхоай балха юкъе дахьа а деламга кхетадеш бар тха специалисташ хьалха латтача колхоза белаш.

Цу колхозе дукха ба дикалца шоай цIераш дIайоазийта механизатораш. Масала, цхьаькха ремонт йоацаш пхе шера болх байт шийн трактора Сурхоев Ризвана. ХIанз колхоза кхашка алат хьожхаш ва Ризван. Трактора тIехьа жатки а йоаллаш лелача цо задани хIара денна 140—150 процент кхоачашъю. Тхо цига а долаш аьча кхаь ден итогех хьалхара моттиг а 20 сом ахчан преми а Ризвана хьожадир. Цун трактора тIа йоалл колхоза кера-кара тела Шe байракха а.

Ялташ чуэца доладалале дикка хьалха шийн комбайн тоаь хIаоттайир Ленина орден лелаеча комбайнера Евлоев Ахьмад. Шийн комбайнаца масарах улла мукх оардаш лелача цуна йаракхьежача ховргда ха аха вале а гIах кьина вола из чIоагIа техника езаш волга. Цо кес хьалхьаьийцача кхай тIа наггахь мара корабагIащ ка. Цудухьа хIара гектара тIара боала мукх 37 центнер ба. Колхоза хьалашка диллача геттара дика лъуакъам ба из.

Говзача механизатора хоа шийн комбайна болх кIеззига а лeр тIара баьлча. Цу сахьте еза езача болт яо, кьоисае еш фенти хьоезийнй дIахо хьу ца болх.

Михо шерттига лостош, пхьа хьегаш латтача, мукха цхай тIа пуж комбайн лелаш айча, хетау моллагIа волча художника дуллалургдацар-кх ца сурт хьае. Бригадир, ва вунца волча, бокъоица хоастаме дешаш а ца воредоагIаш вуэр.

— Массаволча механизатора бола хьоихач ба из.—йоахар цо. Комбайна хIана а эзаш тIера волаш из балха. КIаьдрена, медвеина аар аьнна ца Iеш, сарахь массайолча метте лаьтта хьаьх машено, Iуйранна хьалхе а балх дIабоалабе мара ца безаш доагор чу летте, подтанка йий дIаоттаду це шийн «арен нена». Цудухьа вIаштIехьдоал цун масарах улла ялат эрдара норма хIара денна 170 процент кхоачашъе.

Механизаторашa а, колхоза берригача болхлоша а чIоагIа лоараIли а сийдеш а саг ва тракторни бригада бригадир ше а.

— Цхьаннега мадий доала доаш аьнна тIачейха йист хилац из — ахаш цун колхозхоша. — Бакъда, хьаьтал долча лаьта дезала дугIIаш саина лaм дуаг цун хIара дешага. Йоккха балха опыт а йолаш, наьха самалаш йоьлаш вола бригадир а вьнилаь правительства лакхача совгIатаца белгал. Цунна еннай Къахьегама Шеча Байракха орден.

Ленина цIерах йола колхоз вIашагIъеллача хьалхарча денош дена да укхаза болх беш коммунист Нагамирзоев. Цун балха доала довзача кулгалхоша из хьажавир хьажаIаш кхеча меттиги кулгалде.

Хьалхарча шера шийна ма кетта телаш бакха вIаштIехьдалаза цун. Бакъда, шоллагIча шера хIара гектара тIара 40 центнер хьажкIаш чуэцарах из района сийлен Доска тIа вахьхар. ХIара шера лакхлуш бар хьажкIий хьуевьам. Иштта дIавахар дкъ шу.

Цул тIехьагIа воа. Нагамирзоев хилар колхоза гIишлонъеча бригадана кулгалдеш. Цун хьалхлеика хьадйир боахаме йоккха консерви цех. Боахха пайда е луш, наха чIоагIа керда сомий а бьацдарий а консерваш арахецаш болх бу цу цеха укх тIеххьарча пхе шера.

Абвой хьалхлеица хьайбийлар колхозе хIир йоакха цех а. Моттигерча кхерех йоаккхаш йола из хIир дIахоеч вай республикерча дукхача моттигашка. Колхоза хьайбай ферме хьалха цхьаккхе и механизаци яцар. Ферма болх тоабаро, цига механизаци яра бригадирала хоашийр коммунист. Цигара болх сиха вIаштIехьбаккха дукха за эшанар Абаойна. Эгтара тIехьа из вайтар укх тракторни бригадана кулгалде. Укх тIеххьарча пхе шера цо кулгадеча бригада болх миштта лел тхьна тхоашта а дийра.

М. ТАНГИЕВ,
«Шоаьлский» совхоза керттера зоотехник.

СУРТА ТIА: тракторни бригада бригадир Нагамирзоев Абаэ.

А. КУИМОВА сурт.

«СЕРДАЛО»
3-гIа оагIув, 8 июнь, 1971 шу

«Мосфильма» киностуде «Луч» эхача творчески объединено «Егор Булычев кхийгерш» яха цIе-йолш фосаш дола широкоэкранни фильм дакхий дайкшн латт. М. Горький пьесица шуй сценаригIа яркинзьай зуй къонаНа режиссера, ВГИК Iиспальникхача Соловьев Сергей. Из дIи цуи эгара хьалкара йиазача метражегIа дола картина.

Картина доккх оператора Калашников Леонида. Булычева роль ловзаю СССР халкъа артиста Ульянов Михаила.

СУРТА ТIА: фильм доккхача ба режиссер Соловьев Сергейн (аьттехьа) актер Ульянов Михаил.

В. МАСТЮКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Шун шоай хьашташ миштад?

РЕЙД

ДагадоагIа, примус ги а йоалаш сег бIаргавейча гIадбелзар мысархой. Шоай ялина уза ведраш; кIала хадаш, гIумагIаш бе а эхка го бора цар цуина. Бож шийна го баьчче Iо а вайн летор дa волалора. Хала хьузар нахе хьошташ кхоачашдераш.

ХIанз дIакхой на хье зама. Эргальнанй Назрань, хувцадениад вопар. Лотор да код, ведар яха ха хет наха.

Бакъда, вакар эргадьннедар, нахьа кьал тоаденнадар даима цу вай зийцача пхьарп яр санна профессаш йола нах тIехь-тIехьа дукхагIа эш. Цар болх, цар дахкар кIезигденнадаш, эргадьннадале а. Шерагара шерага шоpму Назрановача быткомбината доазув, цхьа бол цунга, дукхагIа кьоаплан тайптайпара бытовой точкаш. Лакхаьш йоагIа, цар чу болх бона наьха гоазаа, опыт.

Дукха ха яц, хий, фурашк бита мысархой город Орджоникидзе кха. ХIана из вало а вхаш бац уж. ХIара бетта цу бIаь соагIа захал кхоачашду хийчаш вча цхьа мастерашк Гепертоев Сулейманни Султыгов Яхьын. Творчество шиъа а укийташ ноза товргIалаш дина ю цар фурашк, хий, кьийоле мейача наха тIетулаю кIайа. Нах а рехьа бe, кIаьтта плангаш кхоачаш а ю цхьа.

Орджоникидзе диногIаючe мастеркашкачул эсалегIа даккхаш ухкаве фотокарточка. Укх шеро школашка дийше бахина хагай нахи мехкарийн хьалха сайна язлуча герадашка эха безаш хиленэор групповой карточкаш даьйта. Уж цар хьашташ кхоачашдир ухцазарча «фотограферча» мастера Алопатянидн Анастаса.

ХIаьта а арригача комбинатега дилача доагIача тайпара нхоачаш-м хилац нахьа хьашташ. Дукха ха я на хьарца комбината керда юхаметтаоттае ца мега. Каст-каста хувцалуча халгалющита юкъе а нийслац тазанарча дон доккхаршка хьенна болх эргабокке хоаш вола кьннар доле сег. ХIана дукта хе йоацаш баьнлаб укхазе керда кулгалхой. Цар фу ду хеврга.

Цу комбината тайп-тайпарча цехашк, мастерскашка йолаш цхьа хIама къахьетта белгалдир екха. Из да дика гIулакх дерца наха тоам бe гIерташ къахьегаш боаккхача цу болхлой шоай хьашташ воча хьале хилар. Токкха царга хьенажи мара хургдий цергара наха дIахоавча гIулакх a!

Болх бe 5—6 мастер а волаш йолча парикмахерскена 10 метр мара гаьне йоацаш водопровод бода. Из хий хьача ца диллар баьтан долаш уборщицаша гаьнере хи ведраш тоахаю. Меди, корта баша хий дIоазьдаш керогазо бена кIура лонаш Iаьрждаьд. Цу кхьоча помещене чу лоттача вошалкех Iоахка доза барзиьаш: детьарча кьечувоалича цIагIа болар яц, бIарг лекха сег вац. Лестам, цIенал гаьна а парикмахерскена. Из-м вошта цхьанна ктечхаа а яц. Цхьа сов, ца эше тиша хIамаш чулоаттаю склад санна а сапожни мастерска. БIаха, шiна, лостам йоацаш я цу чу. Из санна йолча фусам чу Iехха дукха хаттар чу я ац.

Цу чу болх бош бола сапожникаш Тутаев Башири Оздоев Исраили дика кулг-гоахал йолаш, хоза кога гIарс беш нах бe. Бакъда, шоай йоккхача опытаг, творческах боагIача басса пайда а эцаш къахьега йиш яц цар. ТIоарсна, галат хилац негтехьа мара дIаьта болх бе инструмент яц. Сапожника профессии эггара хьалха хьенхоалача хана хьинача ганийн цепеми соагIа хIама яц цу чу. Ихха, ботинка бертиг тегаш йола чехословакера ена машина мукх а йиц латт: цунца болх бe хоаш а ю чIоагIа эше машинна дIайолавалийта хоаш а сег вац. ДIанийдена алопата дилача ювиедчия волаш ва, хьаьбача белгага хьанача воацаш ва на.

Укх тIехьарча хана бытокомбинатий белха юкъе даьннад наьхе моральни хьашташ кхоачашдаьнга а. Цу тайпара цхьа цаз укхаза а а. Цаз аьлча а сапожникий яр санна цхьа будка я-хх. Цу чу а эшараш пластинкаш тIа дIоазьаю студи. Дукха гулау цунна мехкарий, кагий нах, бокхагIбараш. Ши-ший галант молий хе йоа массанена а. Дукха бe хоза пендар, йиш лекха, кхин оле эош. ХIаьта массаза а лоарIаеш цу чу дIачувала: Iоха, дIаетте метт яц. Гоналара будка чу хьачуханаш нах а болаш пендар лекта Iехха эхь хеташ цигара сигаргIа боада гIерташ хул мехкарий. Цудузьо студис дукха пайда лаьц. Кад хьаара а билла пластинкаш а кхостабеш ца вагIача кхи дo хIама долаш ваш цу чу болх беш вола Белоев Ахьмад. Тоаз, хозьа хьер из наьха дог, са айду меттиг.

Вай лакхехьа яьххача тайпара бытокомбинате керда директор болх гIерташ в. Хьалла йопалды Бетовни маркзал бу участок, аьшна пишкаш, кхийоле кIемаш ю цех. Керда точкаш дина де. ХIаьта а хьаьна ерий, цар чу хьахьегаш боаккхарий а а эза уйла. Наьха хьошташ кхоачашдарий шоай дараш а хила деза боагIача боарамах.

Б. ХАМЗОЕВ, культура отдела заведующи.

БАРХИХОЕВ, Бытокомбината белхло.

М. ЗАНГИЕВ, газета сейнар.

МИШТА ТЕЛ ПЕНСЕШ

КПСС XXIV съезд бехкаьвай социально-экономически культурни строительства хIахора хаьдда Iилман лерна тIа латта програма а къахьегамхой дIахо пенсешца динагIа Iалашбара програма а.

ИйслагIча пятилетка социальни Iалашо дегIайоалаш лерхI пенсей боарамаш лакхдерен болхлой, гIулакхера нах, колхозхой социальне Iалашбара цхьа система оттаяреп кхьакъаш.

1971 шера 3 июне арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаца оттадаьд болхлойн гIулакхерча наьхан къоанална нийдача пенсей, колхозий членашта къоанала, инвалидностагIа, кхоабар воацаш бисарагIа телача пенсей дIамагIа дола боарамаш. Цудца цхьан 1971 шера 1 июле дена болхлоштен гIулакхерча нахан пенсеш хьежадер санна йола порядок оттаю колхозхошта а.

Дукхача къахьегамхоштен пенсионерашт ха лоа 1971 шера 1 июле дена пенсеш малагIча порядкагIа хьежадергда а хьалхагIа хьожадаьча пенсей перерасчет миштa ергья а.

Ала доагIа, вай республике пенсеш лакхдеш перерасчет ергьа 55 эзар пенсионера цу даьхе колхозхоех волча 22 эзар пенсионера а. Дика доккхий хувцамаш хургья колхозхошта пенсеш хьожадара даьхе. Цу даькъера керттера хувцам бe пенсей боарам уттабара керда порядок юкъейоалаеш хилар, ха а болхлойн гIулакхерча наьхан пенсей боарамаш уттадер санна йола порядок.

1971 шера 1 июле дена колхозий членашта къоанала телача пенсей эггара дIамагIа бола боарам бетта 20 сом хургба. Нагахьа санна къахьегамхочунна бетта доагIа алапи 35 сом мера ца хуле, къоанала телаш дола пенси 100 процента боараме хьожадергда цунна, 35 сомагара 50 сомага кхаччалца алапи хуле, пенси алапех 85 процент хьожаду; 50 сомагара 60 сомага кхаччалца алапи хуле—алапех 75 процент хьожаду; 60 сомагара 70 сомага кхаччалца алапи хуле—алапех 65 процент; 80 сомагара 100 сомага кхаччалца алапи хуле — алапех 55 процент; 100 сомал тIех алапи хуле алапе 50 процента боараме хьожадергда пенси. Къоанала телача пенсе боарам бетта 120 сома оттабаьб. Цу боарамашка хьежжа хувцаргда 1971 шера 1 июля кхаччалца къоанала хьожадаь хиннача пенсей боарамаш, хIаьта цу тайпара беррагача пенсионерашта колхозашта I шера дола нийдача пенсей керда боарамаш хургда.

Къоаналаь пенсеш хьожадара кердача порядко къахьегамхоштта фу лу, дIахьехка йиш я вай республика колхозашкара масала а кхувлаш. Грозненски района Ленина цIерагIа колхоза колхозхо йолча Т. С. Агафоновас къоанала 26 сом 43 кепиги пенси нийлаьд, хIаьта 1 июле дена цун пенси 45 сом хургда. 32 сомагарех 67 кепигагарех 52 сомага кхоачаш доккхагIа хургда пенси цу колхоза члена М. Федюшина. «Советская Россия» яхача колхозерча пенсионера Тарамов Iуцмека къоанала нийду пенси 26 сомагарех 33 кепигагарех 42 сомагех 80 кепигагех кхоачаш дукхагIа хиннад. 12 сома боараме пенси нийлаш хиннача беррагача пенсионерашта 20 сомага кхаччалца IотIетаьд бетта пенси.

Колхозий членашта инвалидностагIа, кхоабар воацаш бисарагIа пенсеш телара порядок хийцай, цу даькъе 1971 шера 1 июле кхаччалца хьожадаь хиннача пенсешта а.

ИнвалидностагIа телаш дола пенси укх тайпара оттаергда.

Массанена хулча лазарах хиннача инвалидашта:

II-ча группена — алапе 45 сомах 65 процента воах юхедисача алапах 10 процента, бетта лучa пенсе—эггара дIамагIа бола боарам 20 сом да.

I-ча группена — алапе 50 сомах 85 процента алапе воах юхедисача даькъах 10 процента, эггара кIезагагIа дола пенси бетта 30 сом хургда.

Белха тIа волаш эйп наьнна е профессиональни лазарах хиннача инвалидашта:

III-ча группена — алапе 40 сомах 65 процента алапе воах юхедисача даькъах 10 процента, бетта эггара кIезигагIа дола пенси 16 сом хургда.

II-ча группена — алапе 45 сомах 90 процента алапе воах юхедисача даькъах 10 процента, бетта эггара кIезигагIа дола пенси 25 сом хургда.

I-ча группена — алапе 50 сомах 100 процента алапе воах юхедисача даькъах 10 процента, бетта эггара кIезигагIа дола пенси 35 сом хургда.

Пенсеш IотIатохаргда кхоабар воацаш бисача дезалашта. Цхьан дезалхочоа эггара дIамагIа бола пенси боарам бетта 15 сом оттаьб, шин дезалхочоа — 20 сома, кхаь а кхи дукхагIча а дезалхошта бетта 30 сома. Кхоабар воацаш бисача дезалшта алапех пенсеш хьежадара порядок инвалидноста яр морг а, кIаьта венначул инвалидностагIа болча дезалхой алапешта хьежжа хила езаш я я.

1971 шера 1 июле дена къоанала пенси нийдача болхлоштен гIулакхерча нахан эггара кIезигагIа дола бетта пенси 45 сом оттадаьд. Цун шайх да балха стаж йиза а йолаш къоанала хьожадийча пенси боарам 45 сомал лохехьа хург ца хилар. Къоанала телача пенсей дIамагIа дола боарамаш лакхде могадаьд 1971 шера 1 июль хьатIакхачалхье пенси хьожадаьча пенсионерашта а. Юха хувца дезаш да къоанала тела деррига пенсеш, цу даьхе йиза воацача балха стажах 60 сомал лохагIа долча бетта алапе тIара хьожадаь пенсеш. Массехк масал доаладергда аз: гр-нина Г. Умалатовна 1958 шера къоанала пенси хьожадаьдар йиззача балха стажах 38 сом. 1971 шера 1 июле дена цo бетта 45 сом нийдергда. Йиззе воацача балха стажах къоанала хьежадеш дола пенсеш йолаш йолча стажа йоккхалтен дIамагIалтен хьежжа уттаду.

1971 шера 1 июле дена дикка хувцалу хьожадаь пенси 100 а 85 процента боараме тела бахьан хулайташ хинна юрта боахама пенсионер вувзавенна хилар миштa къестаде деза яха дош а. 85 процента боараме хьожадаь хинна пенси хIанз дIатеш юрта бахачан приусадебни участок 0,15 гектарал йоккхагIа йолча боахаме юкъеболхачен пенсионерашта а колхоза членаш хиннача а колхоза юкъерча цIенне хиннача пенсионерашта.

1971 шера 1 июле дена юрташка баха пенсионераш юрта боахамца вувзабенна хилар хьахьекхаш йола белгало хургья приусадебни участок лелаяр. Нагахьа санна пенсионер юкъе воагIача боахама (цIен) приусадебни участок 0,15 гектарал е къастъаьстача категорех болча къахьегамхошта законодательства оттабаьча кхьача боарамал йоккхагIа хуле, хьожадаь пенси 85 процента боараме тергда. Горедашка бахача наха приусадебни участка боарам хьесапе бац: из мел хуле а хьожадаь пенси 100 процента боараме дIатергда. Приусадебни участка боарамта гIолла юрта боахамцарча бувзаме ма белгало 1 июля дена колхозхоех болча пенсионерашта а отташ. Нагахьа санна колхоза член е цун дезала приусадебни участка боарам 0,15 гектарал йоккхагIа беце, из кхы а колхоза член вар аьнна ца луташ, хьожадаь пенси 100 процента боараме дIател.

1971 шера июле дена хердача боараме пенсеш дIатехара, социальни Iалашон отделий болхлошна пенсей боарамаш лакхде доагIаш дола деррига пенсионни делаш хий беттелье а хьакъоастадаьд, цунй Советашкара справкаш йийхай юрта боахамцара бувзам бовзийташ йола (приусадебни участкаш мелий хайташ йола), цкъа бетта перерасчет яьй.

Л. ОСИПОВА, Нохч-ГIалгIай АССР социальни Iалашон министра заместитель.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ПХЕНЬЯНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

ПХЕНЬЯН, 6 июль. ТАСС корреспондента Б. КУЛАЕВСКЕ дьяхоаь:

Советско-корейски отношенешк истора чухь лоархIаме моттиг лоац Советски Союзаи Корейски Халкъа-Демократически Республиканен юкъерча доттагIалах, вIашин гIулакхаш леладарах, вIашин новкъостал дарах долча Договоро. Договора кулгаш яздаь итт шу далар белгалдоакхх 6 июле Пхеньяне бовзо хилара. вIашин лерхIара, пролетарски интернационализма принципаш тIа хьадалча мехкашта юкъерча гIулакхий керда тайпа шийна чудаьнад ис.

Из договор даьча хана дена дикка шераьннай вIашин экономически, технически, культурни гIулакхаш леладара масштабаш. 1967 шера йиллар экономически Iилма-технически дешай хьакехьара правительстваша юкъера советско-корейски консультативни комисси, укх тIехьарча шерашка кулгаш яздаьд вIашин экономически, Iилма-технически, культурни гIулакхаш леладарах йолча дукхача соглашенешта. Цу соглашенегIа Советски Союзо вежарашка долча корейски халкъа новкъостал ду 32 промышлени объект хьалъечен реконструкци ечи, царца КНДР-е эггара хьалха межддьхта чеходоаха завод, алюминиена ватонаш юи заведеш хьалъеча а деш.

Дикка лакхъеннай СССР-ни КНДР-ни юкъера товарооборот. Укх шера феврале Пхеньяне кулгаш яздаьча СССР-ни КНДР-ни вIашин товараш лоаттадарахи платежеви йолча соглашенеех 1971 — 1975 шерашка цу даькъе дIахо а вIашин гIулакхаш лелале лерхI. Аьлча кхоачамболаш да укх пятилетке хьалха дIадахача пхе шера хинначул торговле боарам 55 процент чакхлургхилар а.

Советски Союзо хьача социалистически мехкашк хьалоацаш хиларца чIоагIало а лувцаш, корейски халкъо исторически лоацача хана хьалха тIехьабиес хиннача ший мехках вай хахара промышленность йола дегIаенг социалистически пачхаьалкхе йир.

Масала, 1969 шера КНДР халкъа боахама юкъарча боараме промышленносто лоаца дакъа 74 процент хилар. Халкъа боахама деррига йоакъошта модернизаци ярех мехка обороноспособность чIоагIъярен бола а хьаве дIаяттай промышленность.

Цу договорага чIоагIлаь вежарашка дола советско-корейски гIулакхаш Гаьнарча Малхбоале машар лорабарец чIоагIбарец, цицна а мехка халкъаша маршен хIама кхоалаш къадьгара хьалаш Iалашдаре низ бола фактор а я.

Советски Союзаи Корейски Халкъа-Демократически Республиканен юкъерча доттагIалеIонах, вIашин гIулакхаш леладарах, вIашин новкъостал дарах долча Договора кулгаш яздаь 10 шу далара хетаьча торжественни дакъа лаца КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель К. Т. Мазуров корте латта советски партийно-пачхьалкхен делегаци. Пхеньяне йхаро тешал ду советски-корейски халкъашта юкъера вежарелха дола бувзамаш дохаргдоацаш хилара, социализмаи коммунизмаи гIулакх хоттаяхкара тIехьа, беррига юкъара мешарi халкъий кхерамзлен бахьен ниьйна къовсам лоаттабе шар безам хилара.

Корейски лаьттан тIара арахховса оккупанташ

1945 шера японски милитаристаш Советски Эскаро бохабаьчул тIехьагIа хьахинна социалистически республика хIаьккха гIертаи 21 шу хьалха, 1950 шера июнь бетта. США-с корейски лаьтта зуламе тIом хьоабир. ТIом чакх ма баьлхинге а укх мутIарий ватор Корее пийсевлар. Сона бIаргахйр йохаь городаш, йоккхийча топий тхорчашен бомбашен кIоагаш доахаш лохадаь лаьтта. Бакъда сона иштта бIаргабайра шоай даьхе юхаметтаоттаяре беррига низ дIабала кийча бола корейски салтий, болхлой, ахархой.

ТIом лаьттача бирсана шерашкий тIом хиннача тIехьагIа боахам тоабеш хиннача шерашкен КНДР халкъ шийна бIарса а гуш тайшар пролетарски солидарноста, СССР-чой кхыча социалистически мехкашкарчен доттагIлий сийлахь-бокхача низах. Цар новкъосталнен морально хьалоацаш хиларнен чIоагIало а лувцаш, республика халкъо ший даьхе йоалхьара дийнйир. ХIанз КНДР дегIаенa социалистически пачхаьалкхе я. Цун наха керда вахар хьалу.

Хьалха а санна Корея шин дакъа йийгa я. Хьалха а санна ах гIайрен къулбехье американски эскараша дIалаьца я. Форман дехьара венача 40 эзар салтехой вiсарох эсгаш тIабетт Къулбехьен Корея лаьттана. Машар барах йола соглашени телха а ен США-с Къулбехьен Корее кхуж эггара керда гIа дола тIеха тера, самолеташ, танкаш. Корейски ах гIайрен сатем бовбу сеульски марионеткаша вIашагIехкача хадданза хула йолча тIеча провокацешa. Духьаьл укх хьалхарча пхе бетта машарах йола соглашени толхаьй 385 моттиг хиннай.

Хетаргахь, КНДР-ана духьал яьнхача агрессе ха ца клара урокашa, Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъаша кортамукъа хилара тIехьа лоаттабу къовсам боахбе гIертача аьттув ца баларо кхетабаьбац американски захаатчикаш. Бакъда КНДР халкъо фийла лораду шоаштa социалистически карагIдьинараш.

ХIанз республике да Къулбехьен Кореера американски эскар арадаккхара тIехьа, корейски лаьттаи машаре вIашагIтохара тIехьа лоаттабеча къовсамa месачик. Месачиха доладаlа хьалха КНДР дукхача общественни организацешa кхьаня правительства заявлене тIа белгалдаьккхаь Къулбехьен Корее США эскараша дIалаьца хиларах гIаьнарча Малхбоале машарен халкъий кхерамзленнен бокха кхерам боалаш хилар. Цу заявлене тIа дувцидте йоагIаш хьалдоац КНДР Лакхехьарча къамеш собране пхелагIча сесса тIайнна моки машаре вIашагIтохарах йола предложенеш.

Месачика гIулакхайта юкъе хьинаре дакъа лоац республике бахача беррагача наха. Заводашка, фабрикашка, дешара заведенешка, юртбоахама кооперативашка хулача собранеяг митингийг трибунаш тIера хьахоз корейски лаьттара американски эскар арадоаккхилга а ший даьхен кхел ший лоIаме кхоачилра бокъо халкъа йулга а дIайдахаш хьалха ока одi.

Из дийнар, масала, Пхеньяна 100 эзар къахьегамхо гулбенна хиннача митинге къамьал дии Корее Къахьегама парте ЦК политически комитета члена, министра кабинета председатела шоллагIча заместитела Пак Сон Чера. Оратора дешаш цхьа барт а болаш хьаллабар митинге юкъе дакъа лоацаш хиннараша, хIаьта иштта цига хиннача доазол дехьарча мехкашкара баьхача хьатлоххой эхкаддаша а — Корея социалистическе къахьегама кагирхой Союза V-ча съезда хьалхашa а.

Пролетарски интернационализма принципашта тешаме бола советски нах массаза а вежарашка долча корейски халкъагахьа хиннеб, хург а ба. КПСС XXIV-ча съезде къамьал дии КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева аьлар: «Советски Союзо хьал а лийцай, хьал а лоац моки машаре демократически вIашагIтохарах йола КНДР правительства предложенеш, Корея Къулбехьера американски эскар арадаккхарах дола корейски халкъо дIадехараш».

Ф. ЛЕСКОВ, АПН спр. корр. Пхеньяна.

ШКОЛАШТА—КОСМОНАВТИЙ ЦIЕРАШ

ТЕГЕРАН, 6 июль. (ТАСС). Трагически кхелхача советски кхаь космонавта къонахчаш царца карагIдаьча Iилма гIулакхаша Ирано лоархIам хилар белгалдоаккхеш Ирана шаха указагIа хьалхаш латта кхо школа яхаь космонавте Г. Т. Добровольски, В. Н. Волкова, В. И. Пацаева цIерагIа, хургйолаш, я.

Американски империалистий зуламаш

Никсона правительства кIелиге къахьийгадац Пентагона тешашта юкъе оттаяь зуламий, низаш дара, провокацей къахетта къайлатIара хроника кена ца тохийташ социалйта гIерташ. Вьетнамера «бIела» тIом дIахо а беш ба, хIаьта цIий мехкадеш йола агрессе Лаосаи Камбоджанен тIайнхьараи хIама а кIалхарбоала гIерташ, моттийта хIамаш лахадеш, харцлувош ба.

ТIакка Вашингтона официальни гIоазараш сел хорахIдаьнна кIала хьайзан? Дунен общественность тешарий «паргIатои демократи лорвар духьа я США йоаганне» аьхаш дувцача хабарах, хьалзча кIамаш дий тамарашча городаштоц юрташтои бомбаш чуеттар, напалмаца, шарикови фосфорни бомбаца доагадь барех чулла яр, са мел доалача хIаманца дохьаш «тохар», шахера а, Сонгмера трагеди?..

Пентагона доклада тIара хенатеха аравьхача хьайолча моттигаша документальне хьахьакхар Индокитай халкъашта духьалара агрессена ялоя уттенаш из йолаьи США дохадераш из хаь йолаш кхаари вар йохи малаби. Хоэзхотаддаь кхайкаш ваьпаш Пентагона доклад Нюрнбергски процесса материалашта дала цхьан тарде тIа дIоттае яхаш.

Агрессорий шиь ца хилара шоаш дIалайцача территорешна геноцида политика, «доагадаьча лаьттан» тактикерашн методаш лелаяхаш ца боалача кхоачабир уж.

Индокитаю американски империалистайа леладу зуламаш тохкача дунен халкъашта юкъерча комисса хьагуу а яь, белгалаьйд агрессоараша лелаьеча зуламех йола керда факташ. Кхы а ераш да фотодокументаш. Уж а иштта комиссе материалех дIатоха мегаргдолаш да. Ер ши сурт Вьетнамана дувзденна да.

ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йочан а йоацаш, малкбузехьара гIаьхьа мух а тьенхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 25—30. Грозне 27—29 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. 9 июлера дена 12 июле кхаччалца хувцалуш морхаш а йолаш, хьалхарча ах юкъагIа, нахьашцайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а деххаш, шоллагIча ах юкъагIа дукхагIча даькъе йоачаи а йоалаш, ди а къувкъаш, гIаьнхьа мух а хьенхаш ха хила а фегара температура бийсанна 12—17, денохьа хьалхарча ах юкъагIа 22—27, шоллагIча ах юкъагIа 25—30 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

«Зарница» яха ловзар

(«ЗАРНИЦА» ЯХАЧА ТIЕМА-СПОРТИВНИ ЛОВЗАРА РЕСПУБЛИКАНСКИ ФИНАЛ ЧАКХЪЯЬННАЙ).

30 июне дена 4 июле кхаччалца йолча хана «Зарница» яхача Ерригсоюзни тIема-спортивни ловзара Нохч-ГIалгIай АССР финал хилар. Ловзара командующи вар отставке вола инарал-майор М. П. Попков, штаба начальник — отставке вола полковник А. Г. Подорожный, штаба комиссар — Л. Н. Сперанская.

«Зарница» республиканск финальни яхьашке дакъа лоацаре юкъе йитаар районий финальни яхьашка кхетаьнна доккхетIолча берий отрядаш. Отряда юкъе водар командир, цун политдакъа заместитель, шиъ разведчик, итт стрелок, шиъ санитар (санчасть), тIема листока редактор.

«Зарница» ловзара финала юкъе дакъа лоацаш хилар вай республика 16 района къонача бIухой отрядаш.

Республикански яхьашка къона бIухой Iомабелар дIаяхига калибр йола топ кхуеса, къонача тIеманхой специальностех, граждански тIема эстафета, туризм, йиар, аьтта, атлетика яхьаш хилар.

Яхьашка дийна хIара отрядага шийн байракх, туристски палатка, журна, фата, кьулбе, кхийола эша хIамаш яв. хIара къонача эскархочунга автоколка макет, противогаз, дахча шин гранета, флага, шоай эмблема а йолаш походни передник формаш яр.

Яхьашта юкъе дакъа лоацача къонача бIухоша Iомадир тIема къонахчала, денала, мехкара а фийла а хилара гIулакхаш, чIоагIийнр шоай дегIа уналдIено.

ЧIоагIагIа къовсам лоаттабеш яхьашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар г. Грозне Ленински района отрядо. Укх шера август бетта Бресте хулача «Зарница» ловзара Ерригсоюзни финала юкъе дакъа лаца болхо йолар цуна.

М. Мостаев.

ЮРТАШКА БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМ ГА!

IIалла боарам а боацаш шуна белаш дIечуйла Нохч-ГIалгIай АССР потребительски кооперацие ерригача продовольственни тикаша, ларекаша, приемни пункташа.

Шоашара шуна йола шуна баккаш дIатела, чIоагIагIа оьша а уж промышленноста.

Респотребсоюз.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-90; редактора заместителя — 2-30-11; бехктерхочо секретаро — 2-34-90; партийни вахарах, культурах, промышленностех отделаш — 2-43-20; юрта боахама отдела — 2-42-38; кехатий отдела бухгалтерия — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революцин проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 2-44-90; зам. редактора — 2-30-11; ответственного секретаря — 2-34-90; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 2-43-20; отдела сельского хозяйства — 2-42-38; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05150. Заказ № 6502.